

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

ถอดรูปความทรงจำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

MEMORABLE TRANSLATION

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Fine Arts (VISUAL ARTS)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2021
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	ถอดรูปความทรงจำ
โดย	สุภาวดี ไสพลกรัง
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฤทัยรัตน์ คำศรีจันทร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
 (ศาสตราจารย์ เกียรติคุณปริษา เกาทอง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทัยรัตน์ คำศรีจันทร์)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
 (รองศาสตราจารย์วิรัชญา ดวงรัตน์)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
 (ศาสตราจารย์ เกียรติคุณปริญญา ตันติสุข)

61004208 : ทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : ความสุข, ความทรงจำ, วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้, ความเป็นมนุษย์, นอสแตลเจีย, ภาพแทนความทรงจำ, การถอดรูป

นางสาว สุภาวดี ไสพลกรัง: ถอดรูปความทรงจำ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฤทัยรัตน์ คำศรีจันทร์

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “ถอดรูปความทรงจำ” มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงถึงภาวะอดีตและภาวะปัจจุบัน การนำเอาอดีตที่มีความสุขเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีต่อวัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ที่ยังดำรงอยู่หรือเสื่อมสลายไปแล้วในช่วงวัยเด็กให้กลับมาอีกครั้ง

การถอดรูปของความทรงจำ จึงเปรียบเสมือน การเติมเต็มความทรงจำในอดีต อันสะท้อนเรื่องราวความสุขที่ข้าพเจ้าเคยมี ด้วยการใช้กระบวนการทางศิลปะผสม ใช้วัตถุในบ้านมาเป็นตัวเชื่อมโยงเรื่องราวผ่านเทคนิคการปั้นเซรามิก ทั้ง 2 และ 3 มิติ ใช้การจดบันทึก ภาพถ่าย เพื่อแสดงให้เห็นแนวความคิดและสาระทางวัตถุที่เคยปฏิสัมพันธ์กับข้าพเจ้า รวมไปถึงวิถีชีวิต โดยใช้ความรู้และความเข้าใจด้านศิลปะและเทคนิคเซรามิก เป็นตัวสื่อสารทางความคิดและการแสดงออก เกิดเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ครบถ้วนสมบูรณ์

ข้าพเจ้าได้นำเอา วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้สามัญและดูธรรมดาในบ้าน ที่ทุกบ้านส่วนใหญ่ล้วนใช้งาน มาสร้างสรรค์ผลงาน มนุษย์มีความจำเป็นต้องมีวัตถุและข้าวของเครื่องใช้ในบ้าน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตและเราไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่า ปัจจุบันนี้ สังคมที่เราอยู่รวมกันนั้นเป็นสังคมของวัตถุและให้คุณค่าวัตถุที่แสดงถึงสถานะและรสนิยม รวมทั้งความสำเร็จ ซึ่งจำเป็นในสภาวะความเป็นสมัยใหม่และค่านิยมที่ผู้คนส่วนหนึ่งยึดถือ การโยกย้ายอดีตเป็นการสร้างโลกแห่งความสุขที่มีอยู่ในจินตนาการให้กลับมาอีกครั้ง การเคลื่อนตัวของชีวิตมนุษย์จากอดีตจึงมีความต่อเนื่องกับปัจจุบัน จึงดึงเอารูปทรงที่มีอยู่ในความทรงจำออกมาเป็นรูปทรงที่ปรากฏในงานสร้างสรรค์เกิดเป็นงานสื่อผสมจัดวาง เพื่อสะท้อนสภาวะความสุขในอดีตของข้าพเจ้าและเราก็คงยังคงอยู่ในความเป็นปัจจุบัน

นำเสนอผลงานในรูปแบบของการสร้างพื้นที่ของความสุข ความผูกพันในจินตนาการให้กลับมา ข้าพเจ้าเชื่อว่ากระบวนการศึกษาและการสร้างสรรค์นี้ จะเป็นสิ่งที่กระตุ้นเตือนให้ผู้คนสนใจ ในความสุขและสร้างสมการความสุข ความทุกข์ ที่มีของตนเองมากขึ้น รวมทั้ง

ปรับตัวเข้าหาความสมดุลและยึดโยงความสุขความทุกข์ไว้ด้วยกันอย่างกลมกลืนในสภาวะ
ปัจจุบัน

61004208 : Major (VISUAL ARTS)

Keyword : Happiness, memory, object material appliance, humankind, nostalgia, the image of memory, metamorphosis

MISS SUPAWDEE SAIPOLKRANG : MEMORABLE TRANSLATION THESIS
ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR RUTHAIRAT KUMSRICHAN, Ph.D.

The creation of the art thesis, "Relational Object," has the objective to represent the state of time: past and present. Bring back objects, materials, and appliances to express the happiness in childhood.

The metamorphosis of memory has fulfilled the memory of the past, reflecting the happiness that I once had. Notes and drawings have recorded my relationship and thoughts toward the interacted objects, including the way of life. The study is completed by gathering ideas and representing thought mixed media, combining the memorable objects from my house to ceramic in both 2-dimensional form and 3-dimensional form, to be the means of ideas and expression.

I choose the ordinary object that most people use in the household to create my artworks. Goods, belonging, and appliance are the needs of human beings, especially in this materialistic society where the material signifies the taste and achievement of the people owning it. The past affects lives in the present; yearning for the past forces people to create happiness in the imaginary world. I brought the memorable objects and presented them in the form of installation art, reflecting the past pleasure along with my life in the present.

The artwork represents the space of imaginary happiness and attachment. I believe that this thesis and its processes will encourage people to treasure happiness as well as sadness and find a way to balance it in current situations.

กิตติกรรมประกาศ

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “ถอดรูปความทรงจำ” ของข้าพเจ้าชุดนี้ สำเร็จไปได้ด้วยดี ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ครอบครัวที่อบอุ่นของข้าพเจ้า ผู้ที่ให้กำเนิดและสนับสนุน ข้าพเจ้าในทุกเรื่องและคอยผลักดันให้ข้าพเจ้าดำเนินชีวิตไปในทางที่เหมาะสม รวมไปถึงด้านงบประมาณในการศึกษาเล่าเรียน ทั้งด้านกำลังกายและกำลังใจให้แก่ตัวข้าพเจ้า

กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฤทัยรัตน์ คำศรีจันทร์ อาจารย์ปรึกษาหลักในการทำวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้า อีกทั้งยังคอยช่วยเหลือยามที่ข้าพเจ้า ลำบาก หรือแม้แต่คอยให้กำลังใจและแนะนำข้าพเจ้าเป็นอย่างดี กราบขอบพระคุณที่เอ็นดูข้าพเจ้า รวมไปถึงคณาจารย์ในภาควิชาศิลป์ไทยที่คอยช่วยเหลือข้าพเจ้าในทุก ๆ เรื่อง และคณาจารย์คณะจิตกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ทุกท่านที่ให้ความรู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาและอบรมสั่งสอน ซึ่งแนะแนวทางให้แก่ข้าพเจ้าเพื่อให้เกิดการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าชุดนี้

เหนือสิ่งอื่นใดข้าพเจ้าขอขอบคุณทุก ๆ อย่างที่หมุนรอบตัวที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นตัวข้าพเจ้า เช่นทุกวันนี้ ทั้งมิตรสหาย สิ่งของรอบตัวและผู้คนมากมายที่ผ่านมาในชีวิต ข้าพเจ้าเคารพทุกอย่างที่ดำเนินไปและกราบขอบพระคุณอย่างสูงและหวังใจว่าวิทยานิพนธ์ชุด ถอดรูปความทรงจำ ของข้าพเจ้าจะสร้างความรู้และแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ที่ศึกษาหาความรู้ในทางทัศนศิลป์ไม่มากนักน้อยและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

นางสาว สุภาวดี ไสพลกรัง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1.....	1
เกริ่นนำ	1
1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	2
2. วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์	3
3. แนวความคิด.....	3
4. ขอบเขตในการสร้างสรรค์.....	4
5. วิธีการศึกษา.....	5
6. ระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์.....	6
7. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์	6
บทที่ 2.....	7
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์	7
1. แนวความคิดเกี่ยวกับการนึกถึงอดีต.....	7
1.1 นอสแตลเจีย (Nostalgia)	8
1.2 อดีตและความทรงจำ	9
1.3 ความสุข	13

2. ข้อมูลผลงานสร้างสรรค์จากศิลปินกรณีศึกษา.....	18
2.1 สมบูรณ์ หอมเทียนทอง	18
2.2 โจคิม โอจาเนน (Joakim Ojanen).....	21
บทที่ 3.....	25
ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน.....	25
1. แนวความคิดและเนื้อหาในการสร้างสรรค์	25
2. ขั้นตอนการสังเคราะห์ข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงาน	26
2.1 การสำรวจสภาวะความเป็นปัจจุบันที่แตกต่างจากอดีต	26
2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดบันทึกและทบทวนความทรงจำ	29
2.3 การลงพื้นที่สังเกตการณ์พิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมาและเรือนโคราช	32
3. กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน.....	34
3.1 รูปแบบการแสดงผลออกในทางทัศนศิลป์	34
3.2 ขั้นตอนการนำเอา วัตถุ วัสดุที่เคยมีปฏิสัมพันธ์ในความทรงจำมาประกอบในผลงาน.....	49
3.3 การจัดวางและติดตั้งผลงาน.....	50
3.4 ทัศนธาตุที่เกิดจากกระบวนการสร้างสรรค์	53
บทที่ 4.....	54
การสร้างสรรค์และการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์	54
1. วิเคราะห์ผลงานชุดก่อนวิทยานิพนธ์.....	54
2. วิเคราะห์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์.....	56
บทที่ 5.....	59
สรุป.....	59
รายการอ้างอิง.....	61
ประวัติผู้เขียน.....	64

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางภาพที่ 1 ตารางแสดง วัสดุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ในบ้าน.....	35
ตารางภาพที่ 2 ตารางแสดง วัสดุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ในบ้าน.....	36
ตารางภาพที่ 3 ตารางแสดง วัสดุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ในบ้าน.....	37
ตารางภาพที่ 4 ตารางแสดง วัสดุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ในบ้าน.....	38

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพศิลปะในการซ่อมแซมเครื่องปั้นดินเผาด้วยทองและยางรัก.....	15
ภาพที่ 2 ภาพแสดงความสุขและความสำเร็จที่สัมพันธ์กัน.....	16
ภาพที่ 3 ภาพผลงานศิลปะป็นสมบูรณ หอมเทียนทอง “Die Schöne Heimat”	20
ภาพที่ 4 ภาพผลงานศิลปะป็นสมบูรณ หอมเทียนทอง “Die Schöne Heimat”	21
ภาพที่ 5 ภาพผลงานศิลปะป็นโจคิม โอจาเนน (Jokim Ojanen)	24
ภาพที่ 6 ภาพผลงานศิลปะป็นโจคิม โอจาเนน (Jokim Ojanen)	24
ภาพที่ 7 ภาพแสดงสภาพความเป็นอยู่สังคมในปัจจุบัน.....	27
ภาพที่ 8 ภาพแสดงสภาพความเป็นอยู่สังคมในปัจจุบัน.....	28
ภาพที่ 9 ภาพแสดงสภาพความเป็นอยู่สังคมในปัจจุบัน.....	28
ภาพที่ 10 ภาพแสดงสภาพความเป็นอยู่สังคมในปัจจุบัน.....	29
ภาพที่ 11 (ก) (ข) (ค) (ง) ภาพแสดงสภาพความเป็นอยู่ในชนบทที่ยังคงหลงเหลืออยู่.....	31
ภาพที่ 12 (ก) (ข) (ค) ภาพภายในเรือนโคราช (ง) (จ) (ฉ) ภาพภายในพิพิธภัณฑ์นครราชสีมา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.....	33
ภาพที่ 13 (ก) (ข) (ค) (ง) ภาพการบันทึกความทรงจำ.....	39
ภาพที่ 14 (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) (ฉ) ภาพการบันทึกความทรงจำ.....	40
ภาพที่ 15 (ก) (ข) (ค) (ง) ภาพการบันทึกความทรงจำ.....	41
ภาพที่ 16 (ก) ภาพขั้นตอนการขึ้นดินปั้น (ข) ภาพขั้นตอนการปั้นดินและเผาดิน (ค) ขั้นตอนการ ปั้นดิน (ง) ขั้นตอนการเผาดินสุ่มไฟแบบโบราณ (จ) เครื่องปั้นดินเผาวิถีแบบโบราณ (ฉ) ขั้นตอน การเขียนลายลงสีเพื่อให้ชิ้นงานดูสมบูรณ์.....	42
ภาพที่ 17 (ก) ขั้นตอนการปั้นดิน (ข) ขั้นตอนการเผาดินรอบแรกให้เป็นเนื้อปัสกิต (ค) ขั้นตอนการ วาดลายลงสีหลังเผารอบแรก (ง) ขั้นตอนการวาดลายลงสีหลังเผารอบแรก (จ) ขั้นตอนการวาด ลายลงสีหลังเผารอบแรก (ฉ) ขั้นตอนการเผาเคลือบรอบสอง	43

ภาพที่ 18 (ก) ภาพขั้นตอนการขึ้นดินแบบเส้นให้เป็นวงกลม (ข) ภาพขั้นตอนการขึ้นดินและปั้นตามรูปทรงที่ ต้องการ (ค) ภาพขั้นตอนการเขียนลายลงสีดินปั้นเซรามิก (ง) ภาพผลงานดินเผาเคลือบ.....	44
ภาพที่ 19 (ก) ภาพขั้นตอนการปั้นดิน (ข) ภาพการเขียนลายลงสีเครื่องปั้น (ค) ภาพการเขียนลาย ลงสีเครื่องปั้น (ง) ภาพการเขียนลายลงสีเครื่องปั้น (จ) ภาพการเผาอบแรกให้เป็นเนื้อปี้สกิต (ฉ) ภาพการเคลือบน้ำสลิป.....	45
ภาพที่ 20 (ก) ภาพการเผาเคลือบรอบสอง (ข) ภาพผลงานเซรามิก (ค) ภาพผลงานเซรามิก (ง) ภาพผลงานเซรามิก (จ) ภาพผลงานเซรามิก (ฉ) ภาพผลงานเซรามิก	46
ภาพที่ 21 (ก) ภาพการหว่าดตุ วัสดุเพื่อนำมาประกอบในผลงาน (ข) ภาพการหว่าดตุ วัสดุเพื่อนำมาประกอบใน ผลงาน (ค) ภาพการหว่าดตุ วัสดุเพื่อนำมาประกอบในงาน (ง) ภาพการหว่าดตุ วัสดุเพื่อนำมาประกอบในงาน ..	49
ภาพที่ 22 ภาพผลงานการสร้างสรรค์ชุดถอดรูปความทรงจำผลงานการสร้างสรรค์ในระยะแรก .	50
ภาพที่ 23 ภาพผลงานการสร้างสรรค์ชุดถอดรูปความทรงจำผลงานการสร้างสรรค์ในระยะที่ 2 .	51
ภาพที่ 24 ภาพผลงานชุดก่อนวิทยานิพนธ์ ขนาดแปรรูปตามพื้นที่	54
ภาพที่ 25 (ก) (ข) (ค) (ง) ภาพผลงานชุดวิทยานิพนธ์ ขนาดแปรรูปตามพื้นที่	56

บทที่ 1

เกริ่นนำ

ความทรงจำในอดีตของมนุษย์มีความหลากหลายทั้งในแง่ของประสบการณ์ วิถีชีวิต ศาสนา วัฒนธรรมและบริบททางสังคม ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นเรื่องของอัตวิสัย ซึ่งแต่ละบุคคลสามารถประสบพบเจอสิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านมาในอดีตได้แตกต่างกัน ความทรงจำหรือการจดจำเป็นสิ่ง ที่ช่วยให้เราจดจำภาพเหตุการณ์ที่เชื่อมโยงกับสรรพสิ่งรอบตัว เมื่อนึกถึงประสบการณ์ในอดีตหรือ วัยเด็กความทรงจำที่ผลุดขึ้นมาในความทรงจำระดับสมองนั้นก็เป็นเรื่องของความสุขเรื่องที่น่า อภิรมย์ เมื่อการนึกถึงภาพในอดีตเป็นการหลบออกจากชั่วขณะในปัจจุบันได้อย่างดีและเรา สามารถสร้างภาพความสุขความอภิรมย์ขึ้นมาได้

ความทรงจำจึงไม่ต่างอะไรไปจากความฝันของปัจจุบันและอนาคต การแสวงหาความสุข ในชีวิตก็อาจมาจากความทรงจำในอดีตได้เช่นกัน ถึงแม้ในปัจจุบันสภาวะสมัยใหม่วิถีชีวิตที่มี ความก้าวหน้าความสะดวกสบาย ความเจริญทางวัตถุที่เพิ่มมากขึ้นและเป็นตัวสะท้อนถึงคุณค่า ของชีวิตแต่ก็ไม่สามารถสร้างความสุขให้กับผู้คนทุกคน อาการนี้ถึงอดีตและไม่พอใจในความเป็น ปัจจุบันจึงเป็นเรื่องที่ผู้คนในสังคมสามารถพบเจอได้ เนื่องด้วยสภาวะการณ์ในปัจจุบันที่ชวนให้เกิด สภาวะตึงเครียด ปัญหาสุขภาพจิตหรือสภาวะซึมเศร้าที่เพิ่มมากขึ้น เกิดอาการตามไม่ทันเป็นสิ่งที่ ผู้คนในสมัยใหม่นั้นพบเจอ แนวทางการสร้างสรรค์ผลงาน ถอดรูปความทรงจำจึงเป็นการนำเอา ประสบการณ์ความทรงจำ ที่มีความสุขในอดีตของตนเองมานำเสนอ เพื่อสะท้อนและแสวงหา ปรัชญาของความสุข ที่สามารถสร้างความสุขสมดุลให้กับชีวิตทั้งในปัจจุบันขณะและอนาคต

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

วัตถุข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมายรอบตัว มนุษย์มีความจำเป็นต้องมีวัตถุและข้าวของเครื่องใช้ในบ้านเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน และตอบสนองความต้องการและความสะดวกสบายของชีวิต ปัจจุบันผู้คนในสังคมมุ่งเน้นในการมีอยู่ของวัตถุ เราปฏิเสธไม่ได้ว่าปัจจุบันนี้ สังคมที่เราอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของวัตถุ มนุษย์ใช้วัตถุข้าวของเครื่องใช้เพื่อความหมายในเชิงสัญลักษณ์ ที่แสดงให้เห็นถึงรสนิยมหรือวิถีชีวิต การให้คุณค่ากับวัตถุ การมีสิ่งของเหล่านี้เป็นสิ่งที่ครอบคลุมความเป็นปัจเจกในตัวตนแสดงถึงความสำเร็จแต่แท้จริงแล้วข้าพเจ้าไม่มีความสุขกับสิ่งเหล่านี้เลยในปัจจุบัน

มาจากอาการนี้ถึงอดีตและไม่ค่อยพอใจกับการเป็นอยู่ในปัจจุบัน ในสภาวะความเป็นสมัยใหม่ ยุคสมัยของความรวดเร็ว ไม่ว่าจะความเจริญทางเทคโนโลยี อุตสาหกรรม วัตถุปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว จนเกิดสภาวะตามไม่ทัน ความบีบคั้นและการแข่งขันที่สูงขึ้นในปัจจุบัน ทำให้เรามีความสุขน้อยลง การโยนหาอดีตเป็นการสร้างโลกแห่งความสุขที่มีอยู่ในจินตนาการ ความทรงจำที่มีต่อวัตถุข้าวของเครื่องใช้ในบ้าน วัตถุ ที่เชื่อมโยงความสุขและเรื่องราวในอดีต ความรู้สึกอันอบอุ่นและความผูกพันที่มาจากประสบการณ์ เป็นความทรงจำระยะยาว เกิดเป็นเรื่องที่ผ่านมาวัตถุข้าวของเครื่องใช้จากวัยเด็ก

การเคลื่อนตัวของชีวิตมนุษย์จากอดีตจึงมีความต่อเนื่องกับปัจจุบัน ข้าพเจ้านำประสบการณ์และความทรงจำส่วนตน มาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผสมแบบจัดวาง ความทรงจำในลิ้นชักสมองเป็นที่มาของความสุขที่อยู่รอบตัวในอดีต ผลงานชุดนี้จะเป็นการบันทึกเรื่องราวความทรงจำในอดีต ที่ข้าพเจ้ามีการนั่งคิดและทบทวนถึงความหลังอันแสนสุขในวัยเด็ก จึงเป็นสิ่งทดแทนความทุกข์หรืออาการไม่พอใจกับปัจจุบันลงได้ ความสุขความทรงจำที่มีต่อวัตถุข้าวของเครื่องใช้ที่ถูกอัดแน่นด้วยเรื่องราวสะท้อนสภาวะประสบการณ์แห่งมุมของความผูกพัน ความทรงจำภายในบ้านมุมมองต่าง ๆ วัตถุจึงเป็นเสมือนสิ่งที่เชื่อมโยงเรื่องราวของอดีตที่มีความสุขกับปัจจุบัน และกระตุ้นเตือนตนเองให้อยู่กับปัจจุบันได้อย่างลงตัวและมีความสุขมากขึ้น ได้รู้และเข้าใจว่าชีวิตของคนเรานั้นต่างมีชิ้นส่วนของความสุขและทุกข์ปะปนกันไป และเราจงเรียนรู้ที่จะโอบกอดมันเข้าไว้ด้วยกันอย่างลงตัว

2. วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1. เพื่อนำเสนอการถอดรูปความทรงจำผ่านกระบวนการศิลปะสื่อผสมที่ใช้วัตถุ วัสดุ ในบ้านอันสะท้อนเรื่องราวแสดงถึงความสุข
2. สร้างสรรค์ผลงานศิลปะเพื่อนำเสนอถึงวัตถุที่เชื่อมโยงเรื่องราวของอดีตกับปัจจุบัน
3. เพื่อแสดงถึงภาวะอดีตและปัจจุบัน การนำเอาอดีตที่มีความสุขซึ่งเป็นประสบการณ์ร่วมกับครอบครัวต่อข้าวของเครื่องใช้ที่มีอยู่หรือเสื่อมสลายไปแล้ว การถอดรูปจึงเปรียบเสมือนการเติมเต็มความสุขและความทรงจำของข้าพเจ้าให้สมบูรณ์

3. แนวความคิด

ปัจจุบันข้าพเจ้ามีความสุขน้อยลงจนเกิดการตั้งคำถาม ว่าเป็นเพราะเหตุใดความสุขจึงลดน้อยถอยลง เมื่อมองย้อนกลับไปในอดีตกับพบว่า ข้าพเจ้ามีความสุขมากกว่าปัจจุบัน การเกิดอาการนี้ก็ถึงอดีตและไม่พอใจกับความเป็นปัจจุบัน จึงเป็นที่มาของการศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ การนึกถึงอดีตและไม่พอใจกับปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นกับผู้คนในสังคม เนื่องด้วยทุกวันนี้เราอยู่ในยุคของสังคมสมัยใหม่เป็นยุคสมัยของการสื่อสาร เทคโนโลยีที่รวดเร็ว การแข่งขันทางเศรษฐกิจ นโยบายของรัฐ ความเร่งรีบ สังคมที่เต็มไปด้วยผู้คนแปลกหน้า ความสัมพันธ์แบบครอบครัวลดลง ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ส่งผลต่อความเครียดและทำให้เรามีความสุขน้อยลง เกิดเป็นอาการโหยหาอดีตหรือ นอสแตลเจีย(Nostalgia) เป็นอาการทางอารมณ์ทางจิตอย่างหนึ่งที่ทำให้เรานึกถึงและโหยหาความเป็นอดีตที่เคยมีความสุข จากประสบการณ์มุมใดมุมหนึ่งของชีวิต เมื่อเจอสิ่งๆ ที่กระตุ้นก็จะทำให้หวนระลึกนึกถึง การโหยหาอดีตที่ผ่านมา นั้น เป็นเสมือนพลังที่ช่วยให้เรารู้สึกมั่นคงและเสริมสร้างความรู้สึกให้จิตใจเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้นและแสดงความเป็น อัตลักษณ์หรือตัวตนของเราที่เคยมี

การนึกถึงอดีตที่แวดล้อมไปด้วยความสุข อากาศที่บริสุทธิ์ บริบทแวดล้อมที่อบอุ่น ความเรียบง่าย วิถีชีวิตแบบชาวบ้าน ถึงแม้ว่าจะมีความหลากหลายในแง่มิติของสังคม วัฒนธรรม ที่สะท้อนให้เห็นความซับซ้อนของชีวิตที่พบเจอในอดีตแต่สิ่งเหล่านี้สามารถสร้างสมการความสุขให้แก่ข้าพเจ้าได้ เราขอเก็บชิ้นส่วนของชีวิตที่ไม่มีความสุขนำมาปรับปรุงใหม่ให้ฉลาดและดีขึ้น สร้างความสุขมากขึ้น การเอาความสุขในความทรงจำมาประกอบสร้างขึ้นมาใหม่ อคติโกหรือ

ความหมายในชีวิตของข้าพเจ้าก็คือ การถอดและละทิ้งความทุกข์ในปัจจุบัน สร้างและซ่อมแซมความสุขที่เคยมีในอดีตให้กลับมาอีกครั้งเพื่อที่จะใช้ชีวิตในปัจจุบันได้อย่างสมดุล

การใช้วัตถุจึงเปรียบเสมือนภาพแทนความทรงจำในอดีตของข้าพเจ้า ที่มีความสุข โดยวัตถุเหล่านี้บ่งบอกเรื่องราวที่สามารถแสดงถึงความสุขของตนเอง ภาพในอดีตไม่เคยจากไปไหน มันยังคงซุกซ่อนอยู่ในลิ้นชักใดลิ้นชักหนึ่ง เมื่อข้าพเจ้าเจอเหตุการณ์หรือสิ่งที่คล้ายคลึงกับอดีต สิ่งเหล่านี้จะกระตุ้นเตือนให้เรานึกถึงความทรงจำที่ผ่านมา การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผสม โดยการดึงเอาความสุขจากความทรงจำในอดีต การผสมผสานความทรงจำที่มีความสุขให้กลับมาอีกครั้ง บอกเล่าเรื่องราวผ่านวัตถุที่สร้างขึ้นจากการปั้นดินต่างๆ การเผาเซรามิก เช่นการปั้นตุ๊กตารูปสัตว์ หรือ ถ้วยชามเพื่อบ่งบอกเรื่องราววิถีชีวิตในอดีตของข้าพเจ้า พุดถึงในวัยเด็กที่เคยสัมผัสมาและมีความผูกพัน จึงดึงรูปทรงที่อยู่ในความทรงจำออกมาเป็นรูปทรงที่ปรากฏทางกายภาพในงานสร้างสรรค์ข้างต้น

ผลงานศิลปะผสมจัดวางชุด ถอดรูปความทรงจำ ต้องการสะท้อนให้เห็นถึงสภาวะความสุขในอดีตและปัจจุบัน สภาพทางสังคม วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของวิถีชีวิตเรื่องราวต่างๆ และยังบ่งบอกถึงสภาวะความเป็นอดีตที่ยึดโยงกับปัจจุบันที่ข้าพเจ้าเป็นอยู่ การประกอบสร้างที่ทำให้นึกถึงความสุข ซึ่งผู้รับชมอาจจะตีความต่างกันไปโดยไม่ตายตัว ขึ้นอยู่กับบริบทแวดล้อมและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าเชื่อว่ากระบวนการคิดและสร้างสรรค์นี่จะเป็นสิ่งที่กระตุ้นเตือนให้ผู้คนสนใจในความสุขแก่นแกนภายในจิตใจของตนเองและสร้างสมการความสุขความทุกข์ที่มีของตนเองมากขึ้นท่ามกลางความเชื่อและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป แต่เรายังคงอยู่และต้องปรับตัวเข้าหาความสมดุลและยึดโยงความสุขความทุกข์ไว้ด้วยกันอย่างกลมกลืนในสภาวะความเป็นปัจจุบัน

4. ขอบเขตในการสร้างสรรค์

1. ด้านความคิดและเนื้อหาผลงาน
2. ด้านรูปแบบและกระบวนการสร้างสรรค์
3. ด้านเทคนิควิธีการ

5. วิธีการศึกษา

ขั้นตอนการศึกษารวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างสรรค์

1. ศึกษาข้อมูลและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงาน ทฤษฎีความทรงจำว่าด้วยการจดจำและการลืม ความจำระยะสั้นความจำระยะยาว การโยยหาและนึกถึงอดีตในสภาวะขณะปัจจุบันที่เกิดจากการไม่พอใจกับสิ่งที่เป็นอยู่จากสภาพแวดล้อมทางสังคม ศึกษาทฤษฎีความสุข ความหมายและการให้คำนิยามกับความสุข การคิดแบบจิตวิทยาเชิงบวกที่มีองค์ประกอบและปัจจัยหลายปัจจัยที่ทำให้เกิดความสุข
2. ศึกษาข้อมูลและผลงานศิลปนิพนธ์ศึกษา ทั้งด้านแนวความคิดและรูปแบบของผลงานที่ส่งผลและเชื่อมโยงในการทำงานสร้างสรรค์ของข้าพเจ้าที่สามารถนำมาปรับใช้ได้
3. ศึกษาสังเกตและวิเคราะห์ตนเองโดยการเรียนรู้และจดจำในวิธีการต่างๆ ทั้งความจำระยะสั้นและความจำระยะยาวที่มาจากประสบการณ์ในอดีตที่เคยเจอโดยการสังเกตสิ่งของรอบตัวรวมทั้งบรรยากาศความรู้สึกที่คล้ายคลึงกับอดีตวิธีการนี้จะเป็นตัวกระตุ้นเตือนให้จดจำเรื่องราวต่างๆได้ โดยการคัดเลือกภาพที่ชัดเจนแจ่มใสและคัดทิ้งสิ่งที่ไม่ต้องการจำจนเกิดเป็นมโนภาพในสมอง จากนั้นจึงเป็นวิธีการจดบันทึกเรื่องราวออกมาเป็นภาพวาดและข้อความ
4. ศึกษาเทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงานโดยข้าพเจ้าเลือกวิธีการปั้นดินเผา การเผาสุ่มแบบโบราณ การเผาเคลือบเซรามิก เขียนบันทึกหรือวาดบนกระดาษ ลงพื้นที่ หมู่บ้านดินด่านเกวียน อำเภอด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา เพื่อศึกษากระบวนการและเทคนิคที่จะนำมาสร้างสรรค์ผลงาน
5. ศึกษาวิธีการปั้นและเผาที่เป็นวิธีการที่พอกับข้าพเจ้าบ้านของเล่นในตอนเด็ก โดยที่จินตนาการเป็นบ้าน เป็นรถ ให้ออกมาเป็นประติมากรรมชิ้นเล็กๆซึ่งสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแนวความคิดที่จะนำเสนอของข้าพเจ้าในการปั้นสิ่งที่นึกถึงขึ้นมาใหม่แต่ไม่สามารถมีจริงหรือกลับมาอีกครั้งเป็นการประกอบสร้างขึ้นมาใหม่ซึ่งเป็นกระบวนการของการจดจำ

6. ระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์

ระยะเวลา 2 ภาคการศึกษา เริ่มงานวิจัยตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2564 และนำเสนอวิทยานิพนธ์การค้นคว้าอิสระภายในเดือน เมษายน 2565

7. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

- ดินปั้น อุปกรณ์ทำเซรามิก วัสดุพื้นบ้าน วัสดุธรรมชาติ วัสดุไทยสมัยใหม่
- กรรไกร คัตเตอร์ เลื่อยไฟฟ้า ลวด

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

1. แนวความคิดเกี่ยวกับการนึกถึงอดีต

ความคิดเกี่ยวกับการนึกถึงอดีตที่สวองงามมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง อากาหรือนึกถึงอดีตและไม่พอใจกับความเป็นปัจจุบันเป็นสิ่งที่ผู้คนในสังคมต้องพบเจอ เนื่องด้วยปัจจุบันเราอยู่ในยุคของสังคมสมัยใหม่ซึ่งเป็นยุคสมัยของการสื่อสาร เทคโนโลยีที่รวดเร็ว สังคมเต็มไปด้วยการแข่งขันและเร่งรีบ ความสัมพันธ์แบบครอบครัวที่ลดน้อยลงการอยู่ในสังคมที่เต็มไปด้วยคนแปลกหน้า ทำให้ผู้คนเผชิญกับความตึงเครียด ความสุขจึงลดน้อยถอยลง เกิดเป็นสภาวะตามไม่ทัน ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นอาจดูเป็นเรื่องของอดีตวิสัยและเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล แต่หากไปกว่านั้นเราถูกหล่อหลอม ปลุกฝังจากสื่อต่าง ๆ การดูการจดจำภาพในอดีตอันแสนงดงามและมีความสุขที่ระดับรัฐเสนอผ่านโฆษณาหรือนโยบาย ภาพในพิพิธภัณฑ์กระทั่งสื่อการเรียนการสอนที่นำเสนอในแง่ของภาพความสุขในอดีตที่ปัจจุบันนี้ไม่มี ทำให้เราอยากที่จะเรียกอดีตนั้นกลับคืนมา

อดีตจึงเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคลและเป็นเรื่องของระดับรัฐในเวลาเดียวกัน อดีตและความทรงจำจึงสามารถมองได้หลากหลายมิติทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและในระดับรัฐ ความทรงจำในมุมมองของรัฐและมุมมองของเอกบุคคล จึงมีมิติที่แตกต่าง ภาพความทรงจำในระดับรัฐที่สังคมและรัฐร่วมกันผลิตสร้างขึ้น เป็นความทรงจำในอดีตที่นำเสนอผ่านมุมมองของอดีตที่มีรูปแบบความอุดมสมบูรณ์ ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ภาพความทรงจำในระดับรัฐที่สร้างขึ้นมา ไม่ว่าจะเหตุผลจะมาจากอะไรก็ตามแต่ ทั้งในแง่ของความเชื่อ สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม ทั้งหมดนี้ล้วนมีส่วนให้รัฐนำเสนอภาพในอดีตให้ผู้คนได้เข้าใจและนำเสนออดีตผ่านการโฆษณาหรือหนังสือเรียนต่าง ๆ การมีทุ่งนา พายเรือ หาปลา หรือชีวิตที่ดีชีวิตแบบโรแมนติคไซส์ ซึ่งข้าพเจ้าต้องการเสนอความทรงจำในแง่ของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่มี มิติที่แตกต่างออกไปจากรัฐทั้งความเป็นอยู่แบบชาวบ้านรวมถึงวัฒนธรรมชุมชนผ่านประสบการณ์จริง ๆ ที่ไม่เหมือนกับความทรงจำระดับรัฐเสนอทั้งหมดนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงหน้าตาของความทรงจำและความหมายของอดีตในมุมมองที่ต่างกันไป

การรื้อสร้างความทรงจำที่เป็นตัวเองผ่านวัตถุข่าวของเครื่องใช้ในบ้าน แสดงให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่วิถีชีวิตและสภาพทางสังคมในอดีตของข้าพเจ้า การโยยหาและคิดถึงความเป็นอดีต เป็นเรื่องที่เพิ่มมากขึ้นในสังคมปัจจุบันเนื่องจากสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคม หรือสถานการณ์บ้านเมือง ทำให้ผู้คนตกอยู่ในสภาวะตึงเครียด หดหู่ ซากซึ่งความสุข ถึงแม้ว่าความเจริญและเทคโนโลยีที่ทันสมัย จะทำให้มนุษย์สะดวกสบายมากขึ้นเพียงใด แต่ผู้คนในยุคสมัยใหม่นี้จำเป็นจะต้องเท่าทันและตามกระแสของการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อาการตามไม่ทันจึงสามารถเกิดขึ้นได้ ความเหนื่อยหน่ายและอ่อนล้าจากความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เกร็งรับของโลก ทำให้ผู้คนในสังคมหันกลับมานึกถึงอดีตอีกครั้ง การอยู่กับปัจจุบันที่โยยหาความเป็นอดีต จึงเป็นที่นิยมของผู้คนในยุคสมัยปัจจุบันมากยิ่งขึ้นการหวนย้อนกลับไปใช้สิ่งของเก่า ฟังเพลงเก่า การกลับไปหาสิ่งของในความทรงจำ ชมในวัยเด็กแม้กระทั่งใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายแบบในอดีตก็เป็นทางเลือกหนึ่งตามแต่ละเอกบุคคณั้ต้องการ อาการเหล่านี้มีชื่อเรียกว่าอาการโหยหาอดีตหรือนอสแตลเจีย(Nostalgia)

1.1 นอสแตลเจีย (Nostalgia)

อาการนอสแตลเจีย จึงพบมากในสังคมปัจจุบัน นอสแตลเจียเป็นอาการโหยหาและคิดถึงความเป็นอดีตถูกค้นพบโดยนักศีกษาแพทย์ในช่วงปลายศตวรรษที่ 17 ซึ่งถูกมองว่าเป็นอาการทางประสาทและสมองที่มีความรุนแรง โดยพบมากกับทหารชาวสวิสที่ถูกส่งตัวไปยังต่างแดน เมื่อมีเหตุการณ์หรือมีสิ่งเร้าให้กระทบกับความรู้สึกคิดถึงหรือโหยหาอดีต ก็จะมีผลต่อร่างกายไปจนถึงสมองได้ ต่อมาเมื่อเกิดการโยกย้ายถิ่นฐานมากขึ้นในทั่วโลก นอสแตลเจียนั้นสามารถพบได้ทั่วไปในต้นศตวรรษที่ 20 นอสแตลเจียหรือการโหยหาอดีตไม่ได้เป็นโรคทางระบบประสาทและสมองอีกต่อไป แต่เป็นเพียงสภาวะทางจิตที่คล้ายกับโรคซึมเศร้า เมื่อเวลาผ่านไปไม่กี่ทศวรรษ การโหยหาอดีต (นอสแตลเจีย) ได้ถูกให้ความหมายและความสำคัญใหม่ในทางที่ดีขึ้นโดยการโหยหาอดีต นั้นไม่ได้เป็นอาการหรือโรคที่น่ากลัวซึ่งส่วนใหญ่แล้ว¹ มนุษย์แต่ละเอกบุคคณั้เลือกใช้

¹ Clay Routledge, "Why do we feel nostalgia?," accessed 14 สิงหาคม 2564,

https://www.ted.com/talks/clay_routledge_why_do_we_feel_nostalgia/transcript?fbclid=IwAR0ELkm9u0C9-34ph1moR0CyKH9OKnE6xG8jiHfvTITNVaHZgxl4Dq1QFzSk.

นอสแตลเจีย ในสถานการณ์ที่นึกถึงอดีตที่มักจะเป็นเรื่องที่ดีและทำให้เอกบุคลลนั้นรู้สึกดีและมีแรงกระตุ้นในการมีชีวิตอยู่

การให้ความหมายและความสำคัญที่ดีขึ้นส่วนหนึ่งนั้นเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ที่มีความก้าวหน้ามากขึ้น รวมทั้งด้านจิตวิทยาที่ได้เปลี่ยนมาสู่การสังเกตหลักฐานเชิงประจักษ์อย่างเป็นระบบไม่ใช่จิตวิทยาบริสุทธิ์ นอสแตลเจียไม่ได้ทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกายและไม่ได้ก่อให้เกิดอารมณ์เชิงลบเสมอไป แต่เป็นการทำให้ปัจเจกบุคลลจดจำช่วงเวลาที่ดีที่มีความหมายและมีคุณค่าที่เคยมีร่วมกับผู้อื่น เนื่องจากโลกยุคปัจจุบันที่ทำให้ผู้คนรู้สึกไม่มั่นคงต่อชีวิตและความรู้สึกไม่พอใจกับความเป็นอยู่ในปัจจุบัน นอสแตลเจียจึงมีความหมายในทางความคิด การครุ่นคิดและอยากกลับไปในอดีตเพิ่มเติมเติมความรู้สึกที่ขาดหายไม่มั่นคงให้กลับมารู้สึกมั่นคงอีกครั้งและงานวิจัยพบว่า นอสแตลเจียหรือการโหยหาอดีตในคนเราสามารถเสริมสร้างภูมิทางจิตใจและสร้างความภูมิใจในตัวเอง เราสามารถใช้วิธีการนอสแตลเจียเมื่อเราเจอกับเหตุการณ์ในด้านลบ เพื่อคลายเครียดและเป็นวิธีการฟื้นฟูจิตใจของเราเพื่อรับมือกับสถานการณ์นั้น ๆ การโหยหาอดีตจึงเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นเตือนเรา ว่าชีวิตนั้นมีความหมายและคุณค่าช่วยให้เราค้นพบความมั่นใจรวมไปถึงการสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อเผชิญกับความท้าทายในอนาคต อดีตจึงมีความสำคัญและร้อยเรียงความเป็นชีวิตของมนุษย์

1.2 อดีตและความทรงจำ

อดีตและความทรงจำ คืออะไร การรับรู้อดีตในด้านวิชาการมีการศึกษาทางสังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ตามวิธีวิทยาของสาขาวิชาต่าง ๆ และได้ให้ความหมายที่แตกต่างกันออกไปการรับรู้อดีตจึงไม่ใช่เพียงเรื่องของอัตวิสัยหรือภาวะวิสัยแต่การรับรู้อดีตนั้น ไม่สามารถแยกทั้งสองอย่างนี้ออกจากกันได้ อดีตจึงไม่ใช่เรื่องที่ผ่านมาแล้วก็ผ่านไป แต่เรายังคงรับรู้อดีตในปัจจุบันและยังคงมีอิทธิพลต่อทัศนคติและความคิดของเรา อดีตจึงยังคงมีชีวิตอยู่เสมอ การรับรู้อดีตจึงมีความเกี่ยวข้องกับการตั้งคำถามต่อความเป็นจริงและความคิดเกี่ยวกับความเป็นจริงนั้นควบคู่กันไป² อดีตจึงเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ เป็นเรื่องของเส้นเวลาจึงมีความสำคัญกับความเป็นอดีต ต่อเนื่องกับปัจจุบันและอนาคต การศึกษาและการรับรู้อดีตคือการมองย้อนกลับไปภาพเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นของอดีตในห้วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความคิดของผู้รับรู้กับความเป็น

² ไชยันต์ รัชชกุล, *บันอดีตเป็นตัว* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อ่าน), 36.

จริงที่เกิดขึ้นเข้าไว้ด้วยกัน เกิดเป็นอดีตที่รับรู้ในปัจจุบันแต่เหตุการณ์เดียวกันนั้นเราก็ไม่สามารถรับรู้ได้เหมือนกันหรือเท่ากัน ทำให้อดีตมีความแตกต่างกันออกไป อดีตหรือความทรงจำจึงเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคลถึงแม้ว่าเอกบุคคลนั้นจะวิเคราะห์และเชื่อมโยงความคิดแบบภววิสัยก็ตาม ทั้งนี้การรับรู้อดีตนั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของบุคคลทั้งทัศนคติ สังคม วัฒนธรรมที่ถูกหล่อหลอมมารวมไปถึงจริยธรรมก็มีความเกี่ยวเนื่องอย่างแยกไม่ออก

อดีตนั้นจึงไม่มีความสมบูรณ์แบบแต่อดีตเป็นเรื่องของมิติที่แตกต่างกัน เพื่อแสดงถึงความหลากหลายของผู้คน การพูดถึงอดีตที่เป็นเรื่องของความจริงทั้งในอดีตและความจริงในปัจจุบันและความจริงในอนาคต แต่ความจริงตอนนี้อาจจะไม่จริงในอดีตหรืออนาคตก็เป็นได้ ตัวอย่างเช่น ความเชื่อเรื่องโลกแบนนั้นมีมาตั้งแต่โบราณในยุคสมัยที่ผู้คนยังไม่รู้จักดาราศาสตร์และแรงโน้มถ่วง 500 ปี ก่อนคริสตกาลเมื่ออริสโตเติลเชื่อว่าโลกน่าจะเป็นทรงกลมจากการสังเกตการเคลื่อนไหวของกลุ่มดาว รวมไปถึงการileoที่เชื่อว่าโลกนั้นกลมแต่ไม่ได้เป็นศูนย์กลางของจักรวาล และทฤษฎีนี้ได้รับการพิสูจน์ในปี 1972 เมื่อลูกเรือ อพอลโล 17 ถ่ายรูปโลกในอวกาศเป็นครั้งแรกและพบว่าโลกนั้นกลม ทำให้ความเชื่อเรื่องโลกแบนในอดีตที่เคยเชื่อนั้นลดลง ดังนั้นความเป็นอดีตจึงเป็นเรื่องของสังขรณ์ที่ไม่มีอะไรแน่นอน

มนุษย์มีความหลากหลายมีความคิดจิตใจที่ซับซ้อน การรับรู้อดีตเป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับปัจเจกบุคคลที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับภูมิหลังประสบการณ์³ ของแต่ละเอกบุคคล ความทรงจำในอดีตเป็นสิ่งที่สามารถบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านมาได้ทั้งในรูปแบบของการบอกเล่าเรื่องและสิ่งของหรือวัตถุสิ่งเหล่านี้เป็นเสมือน (ภาพตัวแทนความทรงจำ) **พิพิภักษ์และความทรงจำผลงานของ ชูชาน เอเครอน** ได้อธิบายเกี่ยวกับแนวความคิดความทรงจำไว้ว่า ความทรงจำนั้น เกิดจากรูปแบบภายในสมองของเราและรูปแบบดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า ดังนั้นการที่ความทรงจำจะสามารถสัมผัสและการมองเห็นได้ ก็โดยผ่านสิ่งของหรือวัตถุที่เก็บบันทึกทางความทรงจำ (recollection) และภาพตัวแทน (representation) เชิงจินตนาการต่าง ๆ ทั้งนี้โดยการที่เราพยายามที่จะค้นหาและยึดเอาความรู้สึกของเราเกี่ยวกับความหมายของมันเอาไว้ ความทรงจำจึงเป็นการแสดงออกถึงการคิดถึงสภาพที่ไม่ดำรงอยู่ของสิ่งต่าง ๆ ที่ถูกจัดเก็บ

³ เรื่องเดียวกัน, 34.

ไว้ในจิตใต้สำนึก⁴ เปรียบเสมือนความทรงจำในลึนชักสมองของมนุษย์ที่มันไม่เคยจากไปไหนและเราสามารถเรียกคืนกลับมาได้เมื่อต้องการ เราเก็บความทรงจำที่มันจะจัดกระจายภายในสมองมารวมกันเป็นการสร้างกระบวนการจดจำที่ข้าพเจ้าสามารถทำได้ผ่านวัตถุสิ่งของ

วัตถุ จึงเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ Miller (1987) มีแนวคิดเกี่ยวกับ “วัฒนธรรมทางวัตถุ” (Material Culture) คือประสบการณ์ทางสังคมที่มนุษย์นำวัตถุสิ่งของมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตแต่วัตถุเหล่านั้นคือที่สะสมความทรงจำและเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับมนุษย์ วัตถุจึงมิใช่เพียง “สิ่งของ” แต่มันยังเป็นกระบวนการทางสังคมที่ส่งต่อความหมายจินตนาการและคุณค่าผ่านจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง กระบวนการดังกล่าวสอนให้มนุษย์เข้าใจตัวเองและสังคมที่ดำรงอยู่⁵

วัตถุต่าง ๆ จึงมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ไปจนถึงเรื่องราว ที่ข้าพเจ้าพบเห็นและประทะกับความรู้สึกภายในจิตใจ ที่คล้ายคลึงกับอดีตในวัยเด็ก วัตถุสิ่งของและเรื่องราวเหล่านี้เป็นสิ่งที่สามารถบ่งบอกความเป็นอยู่ สภาพสังคมและวัฒนธรรมหรือแม้แต่ความสุขของข้าพเจ้าได้ วัตถุข้าวของเครื่องใช้หรือเรื่องราวต่าง ๆ นั้น สามารถกระตุ้นเตือนภาพในความทรงจำ รวมทั้งยังสะท้อนสภาวะที่ตัวเองเป็น ทั้งหมดนี้เป็นกระบวนการสร้างความทรงจำย้อนหลังที่เรา นั้นหวนระลึกถึงและก้าวข้ามมิติแห่งเวลาของความคิดถึงลงไปในความทรงจำ ที่มันไม่เคยหยุดนิ่งแต่มันยังคงดำเนินเรื่องราวต่าง ๆ ต่อไป การก่อสร้างความทรงจำของข้าพเจ้า โดยวิธีการนำดินมาปั้นวิธีการวาดและจดบันทึกสิ่งต่าง ๆ ในความทรงจำที่เป็นพลวัตจึงเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าหลงใหลและมันสามารถสร้างความสุขในช่วงหนึ่งให้กับข้าพเจ้าได้

ความทรงจำจึงเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าโหยหาและหวนระลึกนึกถึงทุกครั้งเมื่อคิดถึง การหวนระลึกถึงความทรงจำที่มีความสุขหรือข้าวของเครื่องใช้ บ่งบอกเรื่องราวทางความทรงจำที่ดี การคิดถึงสภาพที่ไม่ดำรงอยู่ของสิ่งต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าสามารถหลบหลีกสภาวะความทุกข์ในปัจจุบันลงไปได้ไม่มากนักน้อยและการที่ได้จมจ่อมอยู่กับความคิดถึงและนึกถึง วัตถุ ข้าวของเครื่องใช้หรือเรื่องราวในวัยเด็ก แม้กระทั่งเมื่อเห็นสิ่งของที่คล้ายคลึงกับความผู้พันวัยเด็กของ

⁴ ณรงค์ฤทธิ์ สุมาลี, "พิพิธภัณฑ์และความทรงจำ(ออนไลน์)," accessed 27 พฤษภาคม 2564, <https://museum.msu.ac.th/wp-content/uploads/2015/06/28.pdf>.

⁵ นฤพนธ์ ดั่งวงวิเศษ, "มานุษยวิทยาวัตถุ (Materiality and the Anthropology of Material Culture) ", accessed 20 ตุลาคม 2564, https://www.sac.or.th/portal/th/article/detail/258?fbclid=IwAR1sLwedrYlsL5d_-FF3QWMZopCWYftSCMjVrzu_3sM62iNPsM0xW1JtUN0.

ข้าพเจ้า มันก็จะกระตุ้นเตือนทางอารมณ์และความปรารถนาให้ข้าพเจ้าอยากที่จะกลับไปอยู่ใน
 ห้วงเวลาของความสุสนั้นอีกครั้ง ดังคำกล่าวของ จอห์น ลีคค ที่ได้กล่าวไว้ว่า ความทรงจำเป็น
 เหมือนโกดังเก็บความคิดของเรา การดึงออกจากสภาพของโลกแห่งจิตใจและได้รับการจัดวางใน
 โลกกายภาพแทน⁶ วัตถุข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ จึงเป็นเสมือนภาพตัวแทนความทรงจำที่ข้าพเจ้าได้
 ถอดรูปสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นออกมาให้เป็นภาพแทนทางกายภาพเพื่อสะท้อนอดีตของตัวข้าพเจ้าได้
 เป็นอย่างดีและยังสามารถบอกเล่าความเป็นปัจจุบันได้อย่างชัดเจนเช่นกัน วัตถุจึงบ่งบอกถึงการ
 เปลี่ยนสภาพความไม่คงรูป และปฏิสัมพันธ์ของสรรพสิ่งที่กระทำต่อกันอย่างเป็นพลวัต⁷ การหลบ
 หลีกความทุกข์ในปัจจุบันและการเข้าไปจมจ่อมกับความสุสนในอดีตในวัยเด็กของข้าพเจ้า จึงเป็น
 สิ่งที่สามารถทำได้และเป็นทางออกเดียวที่จะทำให้ข้าพเจ้ามีความสุขและลืมความเครียดไป
 ชั่วขณะ ภาพอดีตที่เต็มไปด้วยเรื่องราวของวิถีชีวิตและความไร้เดียงสาของเด็กที่กระโดดโลดเต้น
 กับกองข้าวของเครื่องใช้ที่ถูกทิ้งเมื่อชำรุดและได้เอามาเป็นอุปกรณ์ในการเล่น สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่
 เด็กคนหนึ่งตื่นเต้นและดีใจหรือแม้แต่การปิกนิกสนามหญ้าหน้าบ้านในวันเสาร์ อาทิตย์ก็ทำให้มี
 ความสุขได้ ข้าวของที่มาเติมเต็มความสุขในช่วงวัยเด็ก อาจดูเป็นข้าวของในบ้านที่ไร้ค่าแสน
 ธรรมดาแต่ข้าวของเครื่องใช้ในบ้านเหล่านี้กลับเป็นสิ่งกระตุ้นเตือนทำให้ข้าพเจ้าจดจำเรื่องราวต่าง ๆ ในวัยเด็ก
 และความสุขที่เคยมีในภาพทรงจำที่มันจงใจให้กลับมาชัดเจนขึ้นได้เป็นอย่างดีอีกครั้ง

ความสุขเป็นสิ่งที่ผู้คนตามหาและเป็นเป้าหมายชีวิตของใครหลาย ๆ คน ข้าพเจ้าเองก็
 เช่นกัน ในปัจจุบันเราปฏิเสธไม่ได้เลยว่าเราอยู่ในยุคสมัยของการแข่งขัน สภาวะสมัยใหม่และเป็น
 สังคมที่เต็มไปด้วยความตึงเครียดทั้งในด้านของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้
 มีส่วนสำคัญให้เกิดสภาวะความเครียดของผู้คนในสังคม รวมถึงข้าพเจ้า การไม่มีความสุขและไม่
 พอใจในปัจจุบันจนส่งผลไปสู่ความเครียดและสภาวะซึมเศร้า สภาวะเหล่านี้มีปัจจัยมาจากสิ่งที่
 กล่าวมาข้างต้น การตามไม่ทันส่งผลให้ตัวข้าพเจ้านั้นไม่มีความสุขในปัจจุบันเท่าที่ควร การหลบ
 ไปในอดีตชั่วขณะ จึงเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าทำได้เพื่อแสวงหาความสุขทางใจ ความสุขจึงมีความสำคัญ
 กับมนุษย์

⁶ ณรงค์ฤทธิ์ สุมาลี, "พิพิธภัณฑ์และความทรงจำ(ออนไลน์)".

⁷ นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ, "มานุษยวิทยาวัตถุ (Materiality and the Anthropology of Material Culture)".

1.3 ความสุข

“ความสุข คือ ความหมายและเป้าหมายของชีวิต เป็นจุดมุ่งหมายและจุดสิ้นสุดโดยรวมในการดำรงอยู่ของมนุษย์” อริสโตเติล⁸ ดูเหมือนว่าความสุขจะเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องการและตามหามาตลอดชีวิตไม่ว่าใครในโลกใบนี้ ตามที่อริสโตเติลได้กล่าวไว้ การแสวงหาความสุขทั้งทางกายและจิตใจ จึงเป็นสิ่งที่ผู้คนต่างไล่ล่าหาความสุขและกลายเป็นความเชื่อหรืออุดมการณ์ ความสุขจึงเป็นเป้าหมายสำคัญในชีวิตที่เข้ามาทดแทนเงิน แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า ทุกวันนี้เราอยู่ในยุคสมัยของสภาวะสมัยใหม่ ระบบทุนนิยมเป็นสิ่งคมของวัตถุเงินทองสิ่งของต่าง ๆ เหล่านี้ จึงเป็นการแสดงถึงสภาวะความเป็นปัจเจกของบุคคลผ่านวัตถุ ข้าวของเครื่องใช้ เงินทอง ที่บ่งบอกถึงสถานะทางสังคม การมีความสุขจากเนื้อหนัง มั่งสา วัตถุ ข้าวของเครื่องใช้ที่หรูหรา จึงเป็นตัวชี้วัดความสุขได้ด้วยเช่นกัน

สภาวะความเป็นสมัยใหม่นี้ มนุษย์สามารถกำหนดชะตาชีวิตและความต้องการของตนเองได้ ความสุขในสภาวะสมัยใหม่เป็นเรื่องของการมีสิทธิหรือเสรีภาพและเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการพิจารณาว่าด้วยเรื่องความสุขทั้งส่วนตัวและสุขมวลรวมของผู้คนในยุคสมัยปัจจุบัน ความสุขนั้นเป็นเรื่องของการที่จะสามารถเลือกและกำหนดสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตได้เพื่อให้มีความสุข ดังนั้นความสุขเป็นเป้าหมายของผู้คนในสภาวะสมัยใหม่ ซึ่งแตกต่างจากความสุขในกรอบความคิดแบบโบราณที่จะต้องมีการควบคุมอำนาจหรือตัดสินชะตาชีวิตตามแบบของศาสนา กระนั้นมนุษย์ในยุคสมัยปัจจุบันจะต้องไม่เป็นคนที่ควบคุมทุกข์หรือรู้สึกทุกข์อย่างหนึ่งจนต้องได้รับการเยียวยาจากแพทย์ ดังนั้นทุกคนจึงต้องมีความสุขประหนึ่งว่าการมีความสุขเป็นเรื่องของหน้าที่ที่ทุกคนต้องปฏิบัติ กรอบคิดนี้พบได้จากความคิดของ นิโกลัส มัลบลองซ์ (Nicolas Malbranche) ได้มาจนถึงความคิดของนักปรัชญาอย่าง อิมมานูเอล คานต์ ที่เห็นว่าการทำให้ความสุขเกิดขึ้นได้แน่นอนนั้นเป็นหน้าที่ หน้าที่ดังกล่าวไม่ได้เป็นหน้าที่ปัจเจกชนเท่านั้นแต่ยังเป็นหน้าที่รัฐที่ต้องมอบความสุขให้แก่ประชาชนด้วย⁹ ความสุขจึงเป็นสิ่งที่ผู้คนต้องได้ต้องมี แล้วอะไรคือความสุขที่

⁸ Tal Ben Shahar, *เปิดห้องเรียนวิชาความสุข* (กรุงเทพฯ: WeLearn Co.,Ltd), 57.

⁹ ธเนศ วงศ์ยานนาวา, *On Happiness(ว่าด้วยความสุข: อะไรคือ ‘ความสุข’-‘เมื่อกลไกของอำนาจอธิปไตยสั่งให้มีความสุข’ สู่ ‘ความสุขที่บริโภคไม่ได้’ จนถึง ‘การแสวงหาความสุขของปัจเจกชนในสภาวะสมัยใหม่’* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมมติ), 80-81.

แท้จริง ความสุขนั้นสามารถวัดผลได้ไหม ความสุขที่เรารู้สึกเหมือนกันหรือไม่เราไม่สามารถล่วงรู้ได้เลย

ความสุขจึงเป็นเป้าหมายสำคัญในชีวิตตั้งแต่ในระดับเอกบุคคผล กลุ่ม สถาบันไปจนถึงสังคมและมีหลากหลายวิธีคิด รวมไปถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสุข ทฤษฎีความสุข ดร.ทาล เบน-ชาฮาร์ ที่มีพื้นฐานมาจากการงานของแฟรงค์เฟิลและซิกมันด์ฟรอยด์ ได้กล่าวว่า “หากเราต้องการที่จะสมปรารถนาและมีความสุขก็จำเป็นต้องตอบสนองต่อความต้องการทั้งสองอย่างทั้งความพอใจและการหาความหมายในชีวิต¹⁰ “ อิติโก ” คือเหตุผลของการมีชีวิตอยู่ เราตื่นขึ้นมาทุกเช้าเพื่ออะไร¹¹ การหาความหมายและคุณค่าในชีวิตของมนุษย์ หลักการนี้เป็นส่วนหนึ่งในหลักคิดของคินสึจิ

“ คินสึจิ ” (Kintsugi) ศิลปะเย็บรอยขาดแผล ปรชญาของชาวญี่ปุ่นที่ใช้การซ่อมแซมถ้วยชามที่แตกหัก มาประกอบต่อติดกันจนกลับคืนมามีชีวิตอีกครั้ง และถูกนำมาปรับใช้เพื่อซ่อมแซมบาดแผลภายในจิตใจของคนเราเพื่อให้เรากลับมาใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและแข็งแกร่งมากขึ้น ศาสตร์ คินสึจิมีมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 15 สมัยโชกุนคนที่ 8 แห่งโชกุนตระกูลอาชิกาอะที่ส่งถ้วยชามที่แตกเสียหายไปซ่อมแซมยังประเทศจีนแต่เมื่อซ่อมแซมเสร็จกลับไม่สวยงาม จึงทำให้เกิดการคิดค้นหาวิธีที่ดีกว่าอย่าง “ คินสึจิ ” ซึ่งมีความหมายดังนี้ คิน แปลว่า ทอง และสึจิ แปลว่า ต่อ เชื่อม ส่วนวิธีการนั้น ย่างรักมีความทนทานและปลอดภัยในการใช้งานเกี่ยวกับอาหาร¹² คินสึจิ จึงเป็นปรัชญาว่าด้วยเรื่องของการเย็บรอยขาดแผลภายในจิตใจของมนุษย์ เพราะคนเรานั้นต่างมีชีวิตเพื่อหาความหมายและเป้าหมายของชีวิต และสุดท้ายเพื่อให้เรามีความสุขตามแต่ละปัจเจกบุคคล ดังนั้นทฤษฎี ความสุข ของ ดร.ทาล เบน-ชาฮาร์ ที่ว่าคนเรานั้นต้องมีทั้งความพอใจและควรหาความหมายของชีวิต ในเมื่อเราไม่พอใจหรือมีความทุกข์การดับทุกข์ และเย็บรอยตามแบบคินสึจิ จึงเป็นวิธีการอีกหนึ่งอย่าง เพื่อให้เราเข้าใจแก่นแกนภายในจิตใจของตนเองได้มากขึ้น เปรียบดังชีวิตของคนเรา เครื่องปั้นดินเผาที่นั้นเปราะบาง แข็งแกร่งและงดงามในเวลาเดียวกัน มันเหมือนกับ

¹⁰ Shahar, เปิดห้องเรียนวิชาความสุข, 72.

¹¹ TOMAS NAVARRO, คินสึจิ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์Move Publishing), 138.

¹² นริศา สุมะมานนท์, “Kintsugi” ศิลปะแห่งการแตกร้าง ร่องรอยสวยงามแห่งความบอบช้ำ,” accessed 20 ตุลาคม 2564, <https://urbancreature.co/kintsugi/>.

มนุษย์ที่ชีวิตแตกหักได้เสมอ แต่ก็สามารถเยียวยารักษาได้ถ้าเรารู้จักคิดหาวิธีการ¹³ เพื่อให้เรานั้น กลับมามีความสุขสมดูลในชีวิต

ภาพที่ 1 ภาพศิลปะในการซ่อมแซมเครื่องปั้นดินเผาด้วยทองและยางรัก

ที่มา: Kintsugi ศิลปะการซ่อมแซมถ้วยชามของญี่ปุ่นที่แฝงปรัชญาจักรกรรมที่ไม่ควรพลาด หากไปโตเกียว, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2565, เข้าถึงได้จาก <https://chillchilljapan.com/kintsugi>.

ความสุขคืออะไร มนุษย์ทุกคนต่างรู้จักคำว่า “ความสุข” แต่ในทางกลับกันความสุขของแต่ละบุคคลนั้นมีค่าเท่ากันและเหมือนกันหรือไม่และเราวัดผลจากอะไร จึงเรียกว่า มีความสุข รากศัพท์ของคำว่าความสุข (happiness) มาจากคำว่า happ ในภาษาของชาวไอแลนด์ซึ่งมีความหมายว่า โชค หรือ โอกาส โดยมาจากรากศัพท์เดียวกับคำว่าเกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจ (haphazard) และเกิดขึ้นโดยบังเอิญ (happenstance)¹⁴ แต่ในปัจจุบัน ความสุขเป็นสิ่งที่มากกว่าคำว่าโชคดีหรือความบังเอิญ แต่ความสุขนั้นมีความหมายและนัยยะสำคัญทั้งในระดับเอกบุคคลไปจนถึงระดับรัฐ และเมื่อสังเกตลึกลงไปจะเห็นได้ว่า ความสุข สามารถบ่งบอกไปถึงผลสัมฤทธิ์ของนโยบายในระดับรัฐและแสดงถึงคุณภาพชีวิตของผู้คนในสังคมได้ ผ่านความพึงพอใจในคุณภาพชีวิต ความสุขจึงมีความสำคัญ มีวิจัยและการศึกษาเกี่ยวกับความสุขทั้งทางวิทยาศาสตร์ที่วิจัยและให้ความสำคัญ ซึ่งการสร้างตัวชี้วัดค่าความสุขที่แม่นยำจะส่งผลดีต่อรัฐหรือในทางสังคม มีงานวิจัยจำนวนไม่น้อยที่ชี้ให้เห็นถึงความสุขเป็นเครื่องมือไปสู่ความสำเร็จ

¹³ NAVARRO, ดินสิจิ, 15.

¹⁴ Shahr, เปิดห้องเรียนวิชาความสุข, 27.

นักจิตวิทยาค้นพบว่า การวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าคนที่มีความสุขล้วนประสบความสำเร็จในหลาย ๆ ด้าน ความสุขและความสำเร็จจึงมีความสัมพันธ์ในเชิงที่เอื้อประโยชน์ต่อกัน¹⁵

ภาพที่ 2 ภาพแสดงความสุขและความสำเร็จที่สัมพันธ์กัน

ที่มา: ดร. ทาล เบนชาฮาร์, **เปิดห้องเรียนวิชาความสุข ดีแต่ความสุข** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วีดิทัศน์ 2550), 59.

ความสุขและความสำเร็จจึงเป็นปัจจัยสำคัญของระบบโครงสร้างโดยรวมที่มนุษย์ต้องการ การตั้งคำถามเกี่ยวกับความสุขที่แท้จริงของมนุษย์นั้นเป็นสิ่งที่ท้าทายต่อความเป็นระบบทุนนิยม ในเมื่อผู้คนต่างมุ่งมั่นและจมจ่อมกับการทำมาหากินเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมที่มีคุณภาพการมีชีวิตที่สะดวกสบายและมีวัตถุประสงค์ เพื่อตอบสนองความต้องการแก่ชีวิต กลับทำให้ผู้คนในสังคมรู้สึกถึงความไม่เท่าเทียมกัน เกิดเป็นปัญหาต่าง ๆ เช่น สภาพจิตใจที่ย่ำแย่หรือสภาวะตามไม่ทันนำมาซึ่งโรคซึมเศร้าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็มาจากปัญหาข้างต้น ดังนั้นเราขี้วิตความสุขจากอะไร สิ่งนี้จึงเป็นคำถามที่มนุษย์หาคำตอบไม่ได้ ในสภาวะสมัยใหม่ มนุษย์สมัยใหม่ต่างมีทางเลือกมากขึ้นที่จะแสวงหาความสุข ซึ่งความสุขนั้นปฏิเสธไม่ได้เลยว่า ในปัจจุบันความสะดวกสบายทางวัตถุ ข้าวของเครื่องใช้ รวมไปถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีความเจริญก้าวหน้า เป็นตัวชี้วัดและเป็นองค์ประกอบสำคัญของความเป็นมนุษย์สมัยใหม่ วัตถุ ข้าวของเครื่องใช้ที่มีความทันสมัยมากขึ้นสะท้อนถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ การใช้ชีวิตที่มีสิทธิ เสรีภาพรวมถึงการมีสวัสดิการจากรัฐหรือคุณภาพที่ดี ในการดำรงชีวิตก็เป็นสิ่งที่สำคัญของมนุษย์ยุคปัจจุบัน ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ จึงเปรียบเสมือนความเหลื่อมล้ำทางความสุขด้วยเช่นกัน

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, 59.

สภาวะสมัยใหม่แม้ในปัจจุบันความเหลื่อมล้ำทางสังคมจะมีเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากสภาวะเศรษฐกิจ และการบริหารจัดการของภาครัฐ ที่ไม่เอื้อให้กับทุกคนในสังคม แต่มากกว่านั้นมนุษย์มีความคิดจิตใจที่ซับซ้อน การแสวงหาความสุขของคนเราจึงเป็นสิ่งจำเป็นในสมัยปัจจุบัน แม้ว่าจะมีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ทำให้ผู้คนมีความสุขไม่เท่าเทียมกัน แต่มนุษย์เราต่างสามารถมีความสุขตามแบบฉบับของแต่ละบุคคลได้ ความสุขจึงมีมิติที่หลากหลาย เช่นเดียวกับกับผู้คนบนโลกใบนี้ การให้คุณค่าของความสุขจึงมีความหลากหลายเกิดเป็นรสนิยมทางความสุข เช่น บางคนอาจให้คุณค่าความสุขในรูปแบบของสิ่งของมีค่า เช่น การมีเพชร แก้ว แหวนเงินทอง แต่บางคนอาจกลับให้คุณค่าความสุขกับเรื่องของสุขภาพ หรือแม้แต่บางคนอาจให้คุณค่าความสุขกับการได้มีเวลาอยู่กับความคร่ำ คณรัก ความสุขจึงมีทางเลือกมากมายที่แต่ละบุคคลสามารถเลือกได้ ตราบใดที่ความสุขนั้นไม่สร้างความเดือดร้อนให้บุคคลอื่น ในยุคสมัยใหม่ถึงแม้ว่าในโลกของระบบทุนนิยม วัตถุหรือสิ่งของที่หรูหราเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการแสดงถึงสถานะทางสังคมและแสดงถึงความพอใจหรือความสุข แต่ในทางกลับกัน มนุษย์ก็ให้คุณค่าความสุขในรูปแบบอื่น ๆ อีกมากมายเช่นกัน

ความหลากหลายเหล่านี้ดูเหมือนจะเป็นเรื่องปกติของมนุษย์ เพราะความเป็นมนุษย์จึงมีความหลากหลายซับซ้อนและมนุษย์ต่างมีความเชื่อ วัฒนธรรมเป็นของตนเองความเป็นปัจเจกนี้ทำให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมจึงมีส่วนที่เป็นตัวแปรสำคัญในการมีความสุข วัฒนธรรมส่งผลต่อความรู้สึกส่วนตน มนุษย์เราแสวงหาความสุขก็เพราะมันเป็นธรรมชาติของมนุษย์¹⁶ การหลบหลีกความทุกข์ที่มีในปัจจุบัน และการเข้าไปจมจ่อมกับความสุขในอดีตของข้าพเจ้า จึงเป็นความสุขทางใจที่ตนต้องการ รวมไปถึงผลงานศิลปะที่น่าเสนอนั้นแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องการระลึกถึงความสุขความทรงจำ

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, 58.

2. ข้อมูลผลงานสร้างสรรค์จากศิลปินกรณีศึกษา

2.1 สมบูรณ์ หอมเทียนทอง

ศิลปินร่วมสมัยชาวไทย เกิดที่กรุงเทพมหานคร ฯ และจบการศึกษาจากโรงเรียนเพาะช่าง และศึกษาต่อเรื่องปรัชญาทางความคิด จาก จ่าง แซ่ตั้ง รวมไปถึง ประเทือง เอมเจริญ จากนั้นได้ไปศึกษาต่อด้านปรัชญาที่เยอรมนี สมบูรณ์ หอมเทียนทอง เป็นศิลปินร่วมสมัยและมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในฐานะของศิลปินไทยที่ใช้ชีวิตและทำงานศิลปะในประเทศเยอรมนีกว่า 30 ปี¹⁷ ปัจจุบันศิลปินย้ายกลับมาอยู่ประเทศไทย และได้สร้างบ้านรวมถึงสตูดิโอที่เมืองคาน จังหวัดเลย โดยผลงานล่าสุดในปี 2020 กับผลงานชุด “Die Schöne Heima” มีความหมายว่า “บ้านเกิดเมืองใด เรือนใจ เมืองงาม” ซึ่งรูปแบบและแนวทางในการทำงานชุดนี้ เชื่อมโยงกับความสุข ความทรงจำ และวัฒนธรรม โดย สมบูรณ์ หอมเทียนทอง ผู้เคยใช้ชีวิตทั้งในไทยและเยอรมนี ความหลากหลายทางวัฒนธรรมนี้เอง ทำให้ศิลปินได้สร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบต่างๆ อาทิเช่น ผลงานประติมากรรม จิตรกรรม สื่อผสม ศิลปะจากวัสดุ วัตถุสำเร็จและจัดวาง โดยใช้เวลาในการรวบรวมผลงานชุดนี้ถึง 3 ปี

งานชุดนี้นำเสนอความเป็นวัตถุจากชีวิตและความทรงจำทั้งหมดของศิลปิน การบอกเล่าเรื่องราวและสิ่งของหรือวัตถุเป็นเสมือน ภาพตัวแทนความทรงจำที่เก็บบันทึกทางความทรงจำและประสบการณ์ที่พบเจอมาจากวัฒนธรรมไทย-เยอรมัน โดยศิลปินได้บอกเล่าเรื่องราวของชีวิต ความสุข ความทรงจำ เพื่อสะท้อนสภาวะภายในของศิลปินในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งเป็นปัจเจกของตนเองผ่านวัสดุ วัตถุ สิ่งของเครื่องใช้ในบ้านและสิ่งทีตนเองผูกพัน ศิลปินได้ให้ความหมายเกี่ยวกับเวลารวมทั้งมิติเวลาในความทรงจำของมนุษย์ บอกเล่าความหมายเรื่องราวชีวิต ความทรงจำของผู้คนที่อาจแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับแต่ละเอกบุคคณนั้นพบเจอมา โดยใช้บ้าน เป็นคำตอบ ของเก่าที่ดูมีความหมายตามกาลเวลามาสวมกับแนวความคิดใหม่ ๆ ให้เป็นผลงาน การ

17 ศูนย์วัฒนธรรม KCU Culture Center, "ฐานข้อมูลศิลปินมรดกอีสาน สมบูรณ์ หอมเทียนทอง(จินตทัศน์)," accessed 27 พฤษภาคม 2564, <https://sites.google.com/view/morradokisan-db/%E0%B8%9B-50/%E0%B8%AA%E0%B8%A1%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%93-%E0%B8%AB%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B8%AD%E0%B8%87?fbclid=IwAR2iCylhuBt4r4WMNdRcOU7EiE8SOAlBwLDkeYFioYp6yiKq-pxwygtStPI>.

นำเอาต้นไม้เก่า แก่อิฐตัวเก่า มาจัดวางให้ล้อไปกับงานจิตรกรรมนามประธรรม โครงสร้างทางความคิด การนำเอาของใช้ในบ้านเหล่านี้มาทำงาน ศิลปินหวังให้จุดประกายคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวในชีวิตประจำวัน และยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงบ้านในความหมายของศิลปินที่พูดถึงความรู้สึกนึกคิดและตัวตน รวมถึงประสบการณ์ของชีวิตที่ผ่านมา ความทรงจำในอดีตไปจนกระทั่งเติบโตในปัจจุบัน

การหวนระลึกถึงบ้านในความทรงจำ จึงมีหน้าที่สร้างงานศิลปะรวมถึงฉบับที่เรื่องราวทุก ๆ ประสบการณ์ไม่ว่าจะสุขหรือทุกข์ก็ตาม หากมองลึกลงไป บ้าน เป็นมากกว่าที่อยู่อาศัยแต่บ้าน คือความทรงจำ เรื่องราวของผู้คนในครอบครัว ที่มีความหมายร่วมกัน การย้อนระลึกถึงความเป็นปัจเจกของตนเองก็เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงชีวิต จิตใจ และประสบการณ์ที่ศิลปินได้เรียนรู้เติบโตมาในสองวัฒนธรรม (ไทย-เยอรมัน) การสร้างผลงานมีการเลือกใช้รูปแบบการนำเสนอเทคนิคที่แตกต่างกันออกไป สิ่งนี้แสดงให้เห็นความหลากหลายของชีวิต ผู้คน สังคม ความทรงจำ กระทั่งวัฒนธรรมของมนุษย์ในวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออก เกิดเป็นความรู้สึกภายในจิตใจที่เห็นภาพความจริงในชีวิตเหล่านี้ ล้วนเป็นพลังและแรงบันดาลใจที่บ้านที่อบอุ่นงดงามในจิตใจเป็นของตนเอง

วิเคราะห์ผลงาน

ด้านเนื้อหา

ศิลปินนำเสนอเนื้อหาในเชิงปรัชญาทางความคิด เพื่อสะท้อนให้เห็นสภาวะภายในของศิลปินในแต่ละช่วงเวลาของชีวิต ซึ่งเป็นปัจเจกของตนเองผ่านวัสดุ วัตถุ สิ่งของเครื่องใช้ในบ้าน และสิ่งที่ศิลปินผูกพัน ซึ่งมีความคล้ายกับงานสร้างสรรค์ของข้าพเจ้า ที่ต้องการนำเสนอความคิดทัศนคติผ่าน วัตถุ วัสดุ เครื่องใช้ในบ้านที่ข้าพเจ้าผูกพันและมีความทรงจำร่วมกับสิ่งของเหล่านั้น ต่างกันที่ข้าพเจ้าต้องการสะท้อนความสุขในสภาวะความทรงจำของตนเองที่ไม่มีในปัจจุบัน

ด้านเทคนิควิธีการ

วิธีการทำงานของศิลปินนั้นเป็นการทำงานอย่างตั้งใจเป็นแบบแผนและไตร่ตรองอย่างรอบครอบ เพื่อสะท้อนความคิดรวมไปถึงทัศนคติต่องานที่เป็นนามธรรม แสดงความขัดแย้งตามสภาวะธรรมชาติที่มีทั้งเคลื่อนไหวและหยุดนิ่ง โดยวิธีการนำ วัตถุ วัสดุ ข้าวของที่เครื่องใช้ในบ้าน

มาจัดวางให้ล้อกับงานจิตรกรรมนามธรรมและคลี่คลาย วัตถุ วัสดุต่าง ๆ แบบค่อยเป็นค่อยไปไม่เปลี่ยนแปลงโดยสิ้นเชิง¹⁸ ซึ่งต่างจากผลงานของข้าพเจ้าที่ได้รับแรงบันดาลใจจากความทรงจำ ผ่านการผลิตสร้างและประกอบรูปทรงโดยการปั้นให้เป็น วัตถุ วัสดุในความทรงจำที่สร้างขึ้นมาใหม่เพื่อบอกเล่าเรื่องราวในความทรงจำที่แสดงถึงความสุข

ด้านรูปแบบ

รูปแบบผลงานแต่ละชิ้นของศิลปินมีความแตกต่างกันออกไปและมีหลากหลายเทคนิค ทั้งประติมากรรม วาดเส้น จิตรกรรม ศิลปะจัดวางและสื่อผสมแต่ทั้งหมดนี้ สะท้อนปรัชญาของชีวิตและเป็นการผสมผสานการทำงานที่มีทั้งสองวัฒนธรรมทั้งตะวันตกและตะวันออก รูปแบบของงานที่ออกมาจึงสื่อถึงตัวตนของศิลปินได้อย่างแท้จริง ทั้งความจริงของวัตถุและความเป็นจิตวิญญาณที่มีในตนเอง และข้าพเจ้าจะนำรูปแบบของศิลปินมาปรับใช้ในผลงานสร้างสรรค์ของตนเอง ที่สะท้อนความเป็นตัวของตัวเองและการนำเทคนิคที่หลากหลายมาใช้ในผลงานเหล่านี้ เพื่อสะท้อนความหลากหลายทางความคิดและความทรงจำของมนุษย์นั่นเอง

ภาพที่ 3 ภาพผลงานศิลปินสมบุญ หอมเทียนทอง “Die Schöne Heimat”

ที่มา: EVERYTHING TEAM, “Die Schöne Heima” นิทรรศการผลงานศิลปะของ อาจารย์ สมบุญ หอม

เทียนทอง ในวันที่คนไม่สามารถเดินเข้าหาศิลปะได้ในเวลานี้ ศิลปินควรทำอย่างไร?, (ออนไลน์), เข้าถึง

เมื่อ 4 มกราคม 2565, เข้าได้จาก <https://www.iameverything.co/contents/die-schone-heimat-by-sombuon-homt>.

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, .

ภาพที่ 4 ภาพผลงานศิลปะป็นสมบูรณ์ หอมเทียนทอง “Die Schöne Heimat”

ที่มา: EVERYTHING TEAM, “ Die Schöne Heima ” นิทรรศการผลงานศิลปะของ อาจารย์ สมบูรณ์ หอมเทียนทอง ในวันที่คนไม่สามารถเดินเข้าหาศิลปะได้ในเวลานี้ ศิลปินควรทำอย่างไร?, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2565, เข้าได้จาก <https://www.iameverything.co/contents/die-schone-heimat-by-somboon-homt>.

2.2 โจคิม โอจาเนน (Joakim Ojanen)

ศิลปินร่วมสมัยชาวสวีเดน เกิดและเติบโตที่เวสเทโรส อาศัยและทำงานในสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน โจคิม โอจาเนน ศึกษาและจบการศึกษา MFA และ BA จากมหาวิทยาลัย Konstfack University of Art, Craft and Design ในสวีเดนและเป็นศิลปินร่วมสมัยที่ประสบความสำเร็จมากคนหนึ่งของสวีเดน เส้นทางศิลปินของ โจคิม โอจาเนน เริ่มต้นขึ้นที่เมืองเวสเทโรส ในสวีเดน โดยเริ่มจากงานศิลปะกราฟฟิตี เขียนภาพ การทำอนิเมชันและเซรามิก ศิลปินมีความสามารถรวมถึงมีทักษะในหลายด้าน แต่งานที่โดดเด่นและสร้างชื่อเสียงให้เขานั้นคืองานเซรามิก การหลงใหลในงานเซรามิกทำให้ โจคิม โอจาเนน ทำงานด้านนี้อย่างจริงจังและได้สร้างสรรค์ผลงานเซรามิก เริ่มจากการร่างภาพแบบเล็ก ๆ ก่อนอย่างละเอียด เพื่อให้เห็นงานที่ตรงกับความคิดของเขาและเป็นงานที่สมบูรณ์ จากนั้นจึงถึงขั้นตอนการปั้นและเผาเซรามิก

โครงสร้างทางความคิดของ โจคิม โอจาเนน นั้นได้รับแรงบันดาลใจมาจากความทรงจำ และประสบการณ์ในวัยเด็ก การบอกเล่าประสบการณ์ของความเป็นเด็กและเมื่อเติบโตมา เรามักจะทิ้งบางสิ่งบางอย่างในวัยเด็กของตัวเองออกไป งานศิลปะที่สะท้อนความเป็นเด็กภายในจิตใจของมนุษย์ เมื่อทุกคนเคยเป็นเด็กจึงย่อมเข้าใจ โดยลักษณะงานนั้นจะเป็นงานเซรามิกที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีคาแรกเตอร์ที่ดูแปลกตามีความสนุกสนานสดใส ถึงแม้งานของโจคิม โอจาเนน จะมีคาแรกเตอร์ที่ดูสนุกสนาน สดใส แต่เมื่อมองลึกลงไป ในรายละเอียดจะเห็นถึงความอ่อนไหวทางอารมณ์ และความรู้สึกช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของมนุษย์งานของเขา จึงสื่อถึงการกลับเข้าไปสู่โลกที่เป็นตัวของตัวเอง และสิ่งนี้เป็นเรื่องที่มนุษย์สามารถทำได้อย่างปกติ เราไม่จำเป็นต้องหลบซ่อนความต้องการและความเป็นตัวตนของเราเอง

งานของโจคิม โอจาเนน สร้างสรรค์ผลงานจากอารมณ์และความรู้สึกโดยการทำงานเขาจะปล่อยให้อารมณ์เป็นตัวตัดสินใจว่าสิ่งที่ปั้นอยู่นั้น รู้สึกว่าใช่และสื่อถึงอารมณ์ที่เขาต้องการแสดงออก เป็นงานที่แสดงถึงความรู้สึกจิตไร้สำนึกของมนุษย์ เปรียบกับความเป็นเด็กในตัวของเขา รวมไปถึงผู้ชมที่ได้เข้าไปสัมผัสงานของเขาเช่นกัน ถ้ามองลึกลงไปและสังเกตให้ดี งานของโอจาเนน ชวนให้นึกถึงงานที่สื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกอย่าง ฟิลิป กัสตัน ศิลปินภาพพิมพ์ชาวแคนาดา คีธ แฮริง ศิลปินชาวอเมริกันงานป๊อปอาร์ตที่มีความคิดเกี่ยวกับความรัก ความผูกพันและความสัมพันธ์ ในบางครั้งงานของ โอจาเนน ก็ให้อารมณ์แบบ ซัลบาโด ดาลี ทั้งหมดนี้เป็นความตั้งใจของศิลปินเพื่อให้ผู้ชมเข้าใจเช่นนั้น รวมถึงการได้รับแรงบันดาลใจจากเพลงโปรดอย่าง Drake, Young Thug และ Wu- Tang Clan การฟังเพลงโปรดในขณะที่ทำงานเป็นตัวช่วยและกระบวนการสำคัญที่ศิลปินแสดงออก ผลงานของโอจาเนนจึงมีความโดดเด่นและเข้าถึงผู้ชมได้อย่างดีอีกทั้งผลงานของเขายังจัดแสดงอย่างกว้างขวางในสวีเดนและลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา¹⁹

¹⁹ RICHARD HELLER GALLERY, "Jokim Ojanen ", accessed 5 มีนาคม 2564, <https://www.artsy.net/partner/richard-heller-gallery/artists/joakim-ojanen>.

วิเคราะห์ผลงาน

ด้านเนื้อหา

ศิลปินนำเสนอเนื้อหาจากกระบวนการการปั้นเซรามิกที่สัมพันธ์กับความทรงจำ ซึ่งโครงสร้างทางความคิดได้รับแรงบันดาลใจมาจากความทรงจำประสบการณ์ในวัยเด็ก การเติบโตที่ต้องทิ้งบางอย่างไป โดยศิลปินต้องการนำเสนอให้มนุษย์รู้ว่าการกลับเข้าไปสู่โลกที่เป็นตัวของตัวเองนั้นเป็นเรื่องปกติและเราไม่จำเป็นต้องหลบซ่อนความคิดจิตใจของเรา ซึ่งผลงานของข้าพเจ้ามีความคล้ายคลึงทางความคิดที่นำเสนอความคิดเกี่ยวกับความทรงจำในวัยเด็กและการกลับเข้าไปในความรู้สึกที่เราต้องการ

ด้านเทคนิควิธีการ

ศิลปินมีวิธีการสร้างสรรค์ผลงานโดยการร่างภาพแบบอย่างละเอียด เพื่อให้เห็นถึงความคิดขั้นต้นตอนต่อเป็นการปั้นดิน ขั้นตอนนี้ศิลปินใช้อารมณ์ความรู้สึก ให้แสดงออกผ่านสีหน้าท่าทางของประติมากรรมที่ปั้น และเป็นสิ่งตัดสินใจว่าใช่จากนั้นจึงถึงขั้นตอนการเผาเซรามิก ซึ่งข้าพเจ้าสนใจความคิดของศิลปินรวมทั้งเทคนิควิธีการที่ศิลปินสร้างสรรค์โดยกระบวนการนี้ข้าพเจ้าได้นำมาใช้ในการปั้นของตนเอง โดยการปั้นบอกเล่าเรื่องราวของความสุขในความทรงจำ การปั้นที่เป็นตัวของตัวเองผ่านวัสดุ วัสดุ ขี้ขาวของเครื่องใช้ในบ้าน กระบวนการปั้นจึงใช้อารมณ์ความรู้สึกผ่านสิ่งที่ปั้นเช่นเดียวกับโอบาแมน

ด้านรูปแบบ

ผลงานปั้นเซรามิกของศิลปินมีรูปแบบเป็นประติมากรรม 3 มิติ มีคาแรคเตอร์ที่ดูแปลกตา สดใส สื่อถึงความ เป็นเด็กและประสบการณ์ในวัยเด็กของศิลปินซึ่งมีรูปแบบทั้งใหญ่และเล็กรวมทั้งยังแสดงออกอารมณ์ท่าสีหน้าท่าทางของประติมากรรม รูปแบบนี้เป็นสิ่งที่ข้าพเจ้านำกลับมาปรับใช้ในผลงานสร้างสรรค์ของตนเอง และการนำเสนอที่เป็นการวางบนแท่นวางประติมากรรม รวมไปถึงภาพวาดที่เล่าเรื่องราวประสบการณ์ของศิลปิน ข้าพเจ้านำมาประยุกต์ใช้และบอกเล่าความทรงจำผ่านประสบการณ์ที่เคยมีด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 5 ภาพผลงานศิลปินโจคิม โอจาเนน (Jokim Ojanen)

ที่มา: Jokim Ojanen, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2565, เข้าได้จาก <https://www.joakimojanen.com>.

ภาพที่ 6 ภาพผลงานศิลปินโจคิม โอจาเนน (Jokim Ojanen)

ที่มา: Jokim Ojanen, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2565, เข้าได้จาก <https://www.joakimojanen.com>.

บทที่ 3

ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

การศึกษาค้นคว้างานวิทยานิพนธ์ชุด ถอดรูปความทรงจำ (Memorable Translation) มีแนวความคิดและกระบวนการทางเทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงาน ที่สอดคล้องกัน โดยเนื้อหาในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์นี้ได้รวบรวมความคิดรวมไปถึงเทคนิคที่หลากหลาย ทั้งหมดนี้มีความสัมพันธ์กันกับตัวตนของข้าพเจ้าและเกิดเป็นผลงาน ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวของความทรงจำในวัยเด็กที่มีความสุขผ่านวัตถุรอบตัว ข้าวของเครื่องใช้ในบ้านที่เคยมีประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์กับตัวตน การคิดถึงสภาพที่ไม่ดำรงอยู่ของวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ข้าวของเครื่องใช้ที่เป็นภาพแทนของความทรงจำแสดงถึงวิถีชีวิต อัตลักษณ์หรือตัวตนของข้าพเจ้าที่เคยมี ความหลากหลายทางเทคนิคและวิธีการในการสร้างสรรค์ผลงานนั้น ยังสะท้อนให้เห็นถึงความสุขของข้าพเจ้า ซึ่งเป็นกรอบคิดในการดำเนินการศึกษาวิทยานิพนธ์ชุดนี้ โดยศึกษา ทั้งรูปแบบ เทคนิค วิธีการ ตลอดจนไปจนความคิดและการนำเสนอผลงาน เพื่อพัฒนาทางความคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานโดยมีลำดับดังต่อไปนี้

1. แนวความคิดและเนื้อหาในการสร้างสรรค์

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุด ถอดรูปความทรงจำ (Memorable Translation) เป็นการศึกษา ค้นคว้าและสร้างสรรค์ขึ้น โดยมีกรอบความคิดเกิดจากการตั้งคำถาม ที่ปัจจุบัน ข้าพเจ้ามีความสุขน้อยลงจากที่เคยเป็นอยู่ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลจากสภาวะสมัยใหม่เป็นยุคสมัยของเทคโนโลยีที่รวดเร็ว สังคมที่เร่งรีบสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ความสัมพันธ์แบบครอบครัวที่ลดลง หรือแม้แต่ความคาดหวังที่ใหญ่ขึ้นเมื่อเราเติบโตทั้งหมดที่กล่าวมานั้น ส่งผลทำให้ข้าพเจ้ามีความสุขน้อยลงเมื่อมองกลับไปในอดีต กลับพบว่ามีสุขมากกว่าในปัจจุบัน ความสนใจเกี่ยวกับความทรงจำในอดีตที่มีความสุข จึงเป็นตัวแปรในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้และมุ่งเน้นเรื่องราวเกี่ยวกับความทรงจำต่อวัตถุ ข้าวของเครื่องใช้ในบ้าน หรือวัตถุ วัสดุ รอบตัวที่แสดงออกถึงความสุข ความทรงจำในวัยเด็กที่เคยมี ปฏิสัมพันธ์กับเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีตทั้งสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความสุข ความสงบเงียบ อากาศที่บริสุทธิ์ บริบทแวดล้อมที่อบอุ่น การเอื้ออารีต่อกัน วิถีชีวิตแบบชาวบ้าน เพื่อต้องการให้เห็นถึงคุณค่าของความสุขในอดีตของตนเอง ภาพในอดีตที่ไม่เคยจางหายหรือจาก

เราไปไหนแต่มันยังคงซุกซ่อนภายในลิ้นชักของความทรงจำแห่งความรู้สึกของเราเสมอ และสิ่งเหล่านี้ยังสะท้อนความหลากหลายในแง่มิติของสังคม วัฒนธรรม ความซับซ้อนของชีวิตที่เคยพบเจอในอดีต แต่สิ่งเหล่านี้สามารถสร้างความมั่นคงภายในจิตใจ และสร้างสมการความสุขให้แก้เข้าพเจ้าได้ การสำรวจเข้าไปภายในจิตใจของตนเองเพื่อพบว่า เรามีความสุขจากอะไร สร้างและซ่อมแซมความสุขที่เคยมีในอดีตให้กลับมาอีกครั้ง

2. ขั้นตอนการสังเคราะห์ข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงาน

2.1 การสำรวจสถานะความเป็นปัจจุบันที่แตกต่างจากอดีต

ความเป็นปัจจุบันหรือสถานะความเป็นสมัยใหม่ ถ้าจะพิจารณาค่าเหล่านี้แล้วก็มี ความหมายว่าเป็นเรื่องของวันนี้เป็นเรื่องของตอนนี้และปัจจุบันนี้ในยุคสมัยที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและรวดเร็วรุนแรง ยุคของสังคมสมัยใหม่ ซึ่งเป็นสมัยของการสื่อสารเทคโนโลยีที่รวดเร็วสังคมที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ความเร่งรีบ เนื่องจากสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงทางความเชื่อวัฒนธรรมและสังคม สถานการณ์บ้านเมือง ณ ปัจจุบันนี้ ทำให้ผู้คนในสังคมเผชิญกับสภาวะตึงเครียด หดหู่ ขาดซึ่งความสุขเพิ่มจำนวนมากขึ้นและการที่ผู้คนในยุคสมัยใหม่จำเป็นต้องเท่าทันและตามกระแสธารของการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอาการตามไม่ทันจึงสามารถเกิดขึ้นได้

ข้าพเจ้าก็เช่นกันถ้าสำรวจลงไปในความเป็นปัจจุบันนั้น ก็จะเห็นถึงวิถีชีวิตที่ผู้คนต่างต้องจมจ่อมอยู่กับการทำมาหากินและใช้ชีวิตแบบรวดเร็วเร่งรีบ เพื่อให้ตนเองอยู่รอดจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การดำเนินชีวิตที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นั้น ก็เป็นผลพวงจากพลวัตของสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปตามมนุษย์และวิถีความเป็นสมัยใหม่ เราทุกคนอยู่ในศตวรรษที่ 21 ที่กำลังเต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วรุนแรง ทั้งด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ทั้งด้านวัฒนธรรมที่ผู้คนต่างศึกษาและแลกเปลี่ยนกันอย่างหลากหลาย ทั้งด้านความเชื่อที่มนุษย์สามารถเชื่อได้ ตามสิทธิเสรีภาพของตนและสังคมที่เต็มไปด้วยผู้คนต่างชาติกำเนิดแต่อยู่ในสังคมเดียวกัน ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นทำให้ผู้คนจำนวนไม่น้อยในสภาวะปัจจุบันเหนื่อยหน่ายและอ่อนล้าจากความเปลี่ยนแปลงของโลกที่ไม่เคยหยุดหมุนทำให้ผู้คนในสังคมสมัยใหม่หันกลับมาถึงความเป็นอดีตมากขึ้น มนุษย์ส่วนหนึ่งดำเนินชีวิตและความคิดภายใต้อิทธิพลของอดีต และอนาคตในความเป็นปัจจุบัน ถ้าจะกล่าวถึงความแตกต่างระหว่างความเป็นปัจจุบันและความเป็นอดีต สำหรับข้าพเจ้านั้นมองความ

เป็นปัจจุบันและความเป็นอดีตเป็นเรื่องของพลวัตที่ไม่เคยหยุดเคลื่อนไหว เทคโนโลยีทำให้วิถีชีวิตและความคิดทัศนคติของแต่ละเจนุคคนนั้นมีความหลากหลายมากขึ้น เนื่องจากมุมมองที่กว้างขึ้น ซึ่งต่างจากอดีตที่เราไม่สามารถมองภาพกว้างหรือแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดที่หลากหลายได้เหมือนกับปัจจุบัน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงเป็นตัวแปรของการเป็นสภาวะสมัยใหม่ (Modern) การดูการจดจำและการมีทักษะของตนเองเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อทุกคนในยุคปัจจุบัน

2.1.1 ภาพแสดงถึงสภาพแวดล้อม บ้านในเมืองใหญ่และสังคมในปัจจุบัน

ภาพที่ 7 ภาพแสดงสภาพความเป็นอยู่สังคมในปัจจุบัน

ที่มา: ประชาชาติธุรกิจ, เช็กที่นี่ ! เวลาใหม่ รถไฟฟ้าทุกสาย BTS รถเมล์ รับเคอร์ฟิว, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2565, เข้าได้จาก

<https://www.prachachat.net/property/news-711045>.

ภาพที่ 8 ภาพแสดงสภาพความเป็นอยู่สังคมในปัจจุบัน
 ที่มา: KOBKID.com, **ความก้าวหน้าของวิถีชีวิตและที่อยู่อาศัยจากอดีตสู่ปัจจุบัน**, (ออนไลน์), เข้าถึง
 เมื่อ 4 มกราคม 2565, เข้าได้จาก
<https://www.kobkid.com/%e0%b9%80%e0%b8%a3%e0%b8%b7%e0%b9%88%e0%b8%ad%e0%b8%>.

ภาพที่ 9 ภาพแสดงสภาพความเป็นอยู่สังคมในปัจจุบัน
 ที่มา: เชียงใหม่นิวส์, **แสนสิริยังมั่นใจตลาดชม. ผุดคอนโด ฯโครงการ “ดีคอนโดนิม”เปิด
 Pre-Sale 17-23มิ.ย.** (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2565, เข้าได้จาก
https://www.google.co.th/search?q=%E0%B8%84%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B9%82%E0%B8%94&tbm=isch&ved=2ahUKEwj873fp_f2AhWX_DgGHZL0B48Q2.

ภาพที่ 10 ภาพแสดงสภาพความเป็นอยู่สังคมในปัจจุบัน

ที่มา: PLUS+, เซาคอนโดอยู่ให้รู้ว่าเหมาะกับไลฟ์สไตล์ใหม่ , (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2565, เข้าได้จาก

<https://www.google.co.th/search?q=%E0%B8%84%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B9%82%E0%B8%94&tbm=isch&ved=2ahUKewiPo4fbqvf2AhX6R2wGHfQGAi8Q2>.

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดบันทึกและทบทวนความทรงจำ

ปฏิเสธไม่ได้ว่าในปัจจุบันผู้คนจำนวนไม่น้อย หันกลับมาใช้ชีวิตตามแบบอดีตและหวนคิดถึงอดีต มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ที่เป็นเช่นนั้นอาจมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัยทั้งในแง่ของด้านปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในของแต่ละปัจเจกบุคคล ผู้คนในยุคสมัยใหม่ต่างต้องเผชิญกับความรวดเร็วเร่งรีบและความเจริญอย่างไร้ขีดจำกัด สภาวะเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญของอาการตามไม่ทัน ผู้คนมากมายบนโลกที่พร้อมจะวิ่งเข้าใส่ความเจริญทั้งทางด้านเทคโนโลยีและวัตถุ แต่ก็มีจำนวนไม่น้อยเช่นกันที่หวนระลึกถึงความทรงจำในอดีตที่เนิบช้าและหันกลับมาใช้ชีวิตแบบวิถีเก่าอีกครั้ง กระแสการโยกย้ายและคิดถึงความเป็นอดีตจึงเริ่มเข้ามาสู่การรับรู้ของคนผ่านแฟชั่นหรืองานประติมากรรมและ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายมีทั้งแนววินเทจ (vintage) หรือแนวรีโทร (retro) และ

เป็นกระแสหรือเทรนด์ที่สำคัญของโลกยุคใหม่²⁰ และทำให้ผู้คนที่ต้องการและแสวงหาความคิดถึงอดีตนั้นจมจ่อมและเข้าไปอยู่โลกแห่งอดีต รวมถึงข้าพเจ้าก็เป็นอีกบุคคลที่หวนหาและระลึกถึงความเป็นอดีต การครุ่นคิดกับความเป็นอดีตอันแสนสุข สิ่งของที่คุ้นเคยกับเรื่องราวเก่า ๆ ที่มีความสุขในอดีต

อดีตจึงมีความสำคัญไม่น้อยสำหรับผู้คนบนโลกที่รู้สึกไม่มั่นคงต่อความเป็นปัจจุบันและอนาคต อดีตไม่ใช่เรื่องที่ผ่านมาแล้วก็ผ่านไปแต่เรายังคงรับรู้อดีตในปัจจุบัน และอดีตยังคงมีอิทธิพลต่อตัวของคนเรา ทุกคน อดีตจึงเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ เป็นเรื่องของเส้นเวลา แม้จะอยู่ในเวลาและสถานการณ์เดียวกัน มนุษย์เขาก็ไม่สามารถรับรู้ได้เหมือนกันหรือเท่ากัน อดีตจึงมีความแตกต่างกันออกไป อดีตหรือความทรงจำจึงเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลเพราะการมองภาพในความทรงจำนั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนงำของแต่ละบุคคล ที่มีทั้งทัศนคติของเอกบุคคลนั้น สังคม วัฒนธรรมหรือแต่จริยธรรม สิ่งอย่างเหล่านี้ต่างมีอิทธิพลต่อทัศนคติของการมองอดีตทั้งสิ้น อดีตหรือความทรงจำจึงไม่สามารถเป็นสิ่งที่สมบูรณ์แบบได้ แต่อดีตนั้นเป็นเรื่องของมิติที่แตกต่างกันเพื่อแสดงถึงความหลากหลายของผู้คน และธรรมชาติของโลกใบนี้ อดีตจึงเป็นเรื่องของสังคมนั้นที่ไม่มีอะไรแน่นอนเหมือนกับชีวิตของมนุษย์ ที่ไม่มีอะไรแน่นอนแต่เรายังคงรับรู้อดีต รับรู้ปัจจุบันและจินตนาการถึงอนาคตได้เมื่อเราต้องการ

ข้าพเจ้าเป็นอีกบุคคลที่รู้สึกคิดถึงและโหยหาความเป็นอดีตของช่วงวัยเด็ก ที่ข้าพเจ้าเติบโตมา อดีตเต็มไปด้วยความสุข ความอบอุ่น อบอุ่นไปด้วยบรรยากาศของความเรียบง่าย สุขสงบ สีทองฟ้าแสงเหลืองทองระเอวแผ่แต่สิ่งของธรรมดาในบ้านก็สามารถสร้างความสุขให้กับข้าพเจ้าได้ ภาพในอดีตของข้าพเจ้าเน้นช้าและค่อย ๆ เคลื่อนไหวเหมือนกับสภาพโลโก้ในวินโดวส์ ภาพในอดีตเป็นสีแห่งความอบอุ่น ถ้าจะบรรยายถึงสีก็คงเป็นสีเหลืองส้มอมน้ำตาลอ่อน ๆ ภาพความทรงจำของข้าพเจ้า จึงเป็นการแสดงออกถึงการคิดถึงสภาพที่ไม่ดำรงอยู่ของสิ่งต่าง ๆ และถูกจัดเก็บไว้ในสมองของเราแม่สมองของมนุษย์จะมีน้ำหนักเพียงหนึ่งกิโลกรัมและขนาดที่เล็กแต่กลับบรรจุ จัดเก็บความทรงจำของเราได้ทั้งชีวิตและเราสามารถดึงออกจากลิ้นชักแห่งความทรงจำได้ทุกเมื่อ ยามเราคิดถึง อดีตในวัยเด็กของข้าพเจ้าเต็มไปด้วยเรื่องราวต่าง ๆ ความประทับใจที่ตราตรึงเหล่านั้น ข้าพเจ้า

²⁰ MEALPhotography, "กระแสหวนกลับมา ในโลกยุคดิจิทัลออนไลน์เสียดลเจีย ", accessed 2 มีนาคม 2565, http://www.mealphotography.com/article/view/68/%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%81%E0%B8%AA%E0%B8%AB%E0%B8%A7%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%9A-%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B9%82%E0%B8%A5%E0%B8%81%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B8%84%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B8%88%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%AD%E0%B8%A5%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B8%AA%E0%B9%81%E0%B8%95%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%88%E0%B8%B5%E0%B8%A2-.html?fbclid=IwAR2oBY0V6Plvrv8AI6YXYTEq-pEjy-gAVtNjf44eXG0Y5x8_zrWU5kE579Y.

ถอดออกเป็นรูปของความทรงจำให้เป็นรูปธรรมผ่านวัตถุ ข้าวของเครื่องใช้ที่ถูกสร้างขึ้นมาและวัตถุที่ยังคงหลงเหลืออยู่ เพื่อกะตุ้นเตือนว่าเรายังคงอยู่กับความเป็นจริงในปัจจุบัน การปั้นดินของข้าพเจ้าก็เปรียบเสมือนได้ปลดปล่อยให้มีแนวทาง ช่วยให้ข้าพเจ้าเห็นห้วงอารมณ์ที่เปี่ยมล้นไปด้วยความสุขของอดีต และปลดปล่อยอารมณ์ความเศร้าหมองในปัจจุบันลงได้ การปั้นดินจึงเป็นวิธีการสร้างความสุขและความสงบภายในจิตใจที่เต็มไปด้วยสภาวะความเร่งรีบในปัจจุบันจนถึงให้คลายความเครียดลงได้เพื่อให้เรากลับมามีความสุขและแข็งแกร่งได้อีกครั้ง

2.2.1 ภาพแสดงถึงสภาพแวดล้อมบ้านในชนบทที่ยังคงหลงเหลือบางส่วน

(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

ภาพที่ 11 (ก) (ข) (ค) (ง) ภาพแสดงสภาพความเป็นอยู่ในชนบทที่ยังคงหลงเหลืออยู่

ภาพถ่ายจาก บ้านนุกระดิน ต.พุดซา อ.เมือง จ.นครราชสีมา

ที่มา: สุภาวดี ไสพลกรัง

2.3 การลงพื้นที่สังเกตการณ์พิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมาและเรือนโคราช

(ที่ตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา)

พิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมาและเรือนโคราช ที่ตั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เป็นสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล รวมไปถึงโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ วัสดุ ข้าวของที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต สังคม ภาวะ ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อแสดงถึงรูปแบบและพัฒนาการ วิถีชีวิต วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชาติพันธุ์ โดยมีโบราณวัตถุและศิลปวัตถุ ตั้งแต่ก่อนประวัติศาสตร์ในช่วงยุคหินใหม่ ยุคสำริด ยุคเหล็ก ยุคสมัยทวารวดี ยุคเขมรรุ่งเรือง และยุคสมัยที่ก่อตั้งเมืองนครราชสีมาในสมัยอยุธยา เรือนโคราช²¹ เป็นเรือนไม้สองชั้น สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาชาวบ้านในการสร้างสรรค์ การก่อสร้างบ้านอย่างมีเอกลักษณ์และมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับสภาพอากาศของท้องถิ่น และแสดงความเป็นวิถีชีวิต รวมไปถึงวัฒนธรรมของผู้คนในยุคสมัยนั้นได้อย่างชัดเจน

ข้าพเจ้าได้ลงพื้นที่และสำรวจพิพิธภัณฑ์นครราชสีมาและเรือนโคราช ทำให้ได้เห็นถึงประวัติศาสตร์ของชาติพันธุ์และวิถีชีวิต จุดกำเนิดของตนเองได้ชัดมากขึ้น วิถีชีวิต วัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อ ความเป็นอยู่ของบรรพบุรุษที่ถูกลืมและถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งมายังคนรุ่นหลังโดยใช้วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ เป็นตัวเชื่อมโยง เรื่องราวต่าง ๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบัน วัตถุจึงเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ วัฒนธรรมทางวัตถุ (material culture) คือ ประสบการณ์ทางสังคมที่มนุษย์ นำวัตถุ สิ่งของมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต แต่วัตถุเหล่านั้นคือที่สะสมความทรงจำและเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับมนุษย์ วัตถุจึงมิใช่เพียง สิ่งของ แต่มันยังเป็นกระบวนการทางสังคมที่ส่งต่อความหมาย จินตนาการและคุณค่า ผ่านคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง²² ทำให้ข้าพเจ้าได้สัมผัสชัดเจนมากขึ้นและเป็นตัวกระตุ้นเตือนเรื่องราวต่าง ๆ ในวัยเด็กของข้าพเจ้าได้อย่างชัดเจนแม้วันเวลาล่วงเลยผ่านไป แต่ความทรงจำไม่เคยจางหาย การได้ลงพื้นที่สำรวจพิพิธภัณฑ์นครราชสีมาและเรือนโคราช มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จึงเป็นการลงพื้นที่เพื่อให้เข้าใจและเห็นภาพของความทรงจำเอาความทรงจำในลินซ์ที่มอง ออกมาถอดรูปให้เป็นรูปธรรมและแสดงออกในทางทัศนศิลป์

21 มิวเซียมไทยแลนด์, "พิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมา," accessed 2 มีนาคม 2565,

<https://www.museumthailand.com/th/museum/Korat-Museum?fbclid=IwAR07TtKJupZFAzjCaOJ21yu7nmk7VvviH7E5sfW54snlLcezL2DFQHGsnyE>.

22 นฤพนธ์ ดั่งวงวิเศษ, "มานุษยวิทยาวัตถุ (Materiality and the Anthropology of Material Culture) ".

(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

(จ)

(ฉ)

ภาพที่ 12 (ก) (ข) (ค) ภาพภายในเรือนโคราช (ง) (จ) (ฉ) ภาพภายในพิพิธภัณฑ์นครราชสีมา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
สถานที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จ.นครราชสีมา
ที่มา: สุภาวดี ไสพลกรัง

3. กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

3.1 รูปแบบการแสดงออกในทางทัศนศิลป์

รูปแบบการแสดงออกในทางทัศนศิลป์ ข้าพเจ้าได้ถอดประกอบความทรงจำภายในสมอง โดยลงพื้นที่พิพิธภัณฑสถานพระราชสิมาการลงพื้นที่บ้านเก่า ในจังหวัดนครราชสีมาที่ยังคงหลงเหลือวิถีชีวิตแบบเก่าอยู่บางส่วน และการนั่งคิดจมจ่อมและทบทวนความทรงจำในช่วงวัยเด็ก ที่มีความสุขและความประทับใจ ตรึงตรึงในใจ โดยดึงภาพจากความทรงจำด้วยวิธีการนั่งวาดแบบร่าง วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ การจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่เคยมีปฏิสัมพันธ์กับตัวตน วัตถุ วัสดุ ที่ข้าพเจ้าเคยสัมผัสและผูกพันในช่วงวัยเด็กเพราะ วัตถุ วัสดุ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวของมนุษย์ ต่างมีเรื่องราวที่หลากหลาย เพราะการเคลื่อนตัวของชีวิตมนุษย์จากอดีตต่อเนื่องกับปัจจุบันเสมอ วัตถุ วัสดุ แต่ละชิ้นจึงมีเรื่องราวมากมายให้มนุษย์นึกถึงเรื่องราวในความทรงจำที่ผ่านมา การรวบรวมความทรงจำที่กระจัดกระจายให้อยู่ในพื้นที่เดียวกัน นำมาประกอบเข้าด้วยกัน เป็นการสร้างพื้นที่ลักษณะทางกายภาพของวัตถุ ที่ข้าพเจ้าผูกพัน ผ่านบันทึกความทรงจำ การวาด การปั้นเซรามิก เพื่อสร้างพื้นที่ที่เปรียบเสมือนบ้านในใจของข้าพเจ้า การประกอบกันของเทคนิคต่าง ๆ ในทางทัศนศิลป์ เป็นตัวแสดงออกและบ่งบอกความหมายของคำว่า ความทรงจำที่สื่อถึงความสุขของข้าพเจ้า ความเป็นบ้านไม่ใช่แค่จัดองค์ประกอบที่จัดวางให้ดูเป็นบ้านเพียงอย่างเดียวแต่การจัดองค์ประกอบที่เต็มไปด้วยประสบการณ์ของตัวตนข้าพเจ้า เป็นตัวบ่งชี้ถึงทัศนคติ และความคิดที่ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอ บอกเล่าผ่านวัตถุ วัสดุ สิ่งของและเรื่องราวที่อบอวนไปด้วยความรู้สึกการหวนระลึกถึง ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของชีวิตและประกอบสร้างให้กลับคืนมาอีกครั้ง

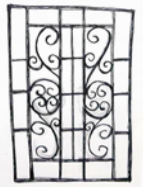

3.1.1 ตารางการเก็บรวบรวมข้อมูลการจดบันทึกและรวบรวมความทรงจำ

ตัวอย่าง ตารางแสดงวัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ในความทรงจำ		
หมวดหมู่	วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ รูปภาพ/ที่มา	วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ รูปภาพ/ที่มา
เครื่องใช้ในครัว	 กระดิ่งสาน ที่มา: ภาพวาดจากการทบทวนความทรงจำ	 ตู้กับข้าวโบราณ ที่มา: ภาพวาดจากการทบทวนความทรงจำ
เครื่องใช้ในครัว	 ช้อนสังกะสีโบราณ ที่มา: ภาพวาดจากการทบทวนความทรงจำ	 ครกกระเดื่อง ที่มา: ภาพวาดจากการทบทวนความทรงจำ
เครื่องใช้ในครัว	 จานสังกะสีวาดลาย ที่มา: ภาพวาดจากการทบทวนความทรงจำ	 ตะแกรงปิ้ง ที่มา: ภาพวาดจากการทบทวนความทรงจำ

ตารางภาพที่ 1 ตารางแสดง วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ในบ้าน

ตัวอย่าง ตารางแสดงวัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ในความทรงจำ		
หมวดหมู่	วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ รูปภาพ/ที่มา	วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ รูปภาพ/ที่มา
เครื่องใช้ในครัว	 <p>หม้อดินเผา</p> <p>ที่มา:ภาพวาดจากการทบทวนความทรงจำ</p>	 <p>กระทายชูดมะพร้าว</p> <p>ที่มา:ภาพวาดจากการทบทวนความทรงจำ</p>
เครื่องใช้ในครัว	 <p>ไหดินเผา</p> <p>ที่มา:ภาพวาดจากการทบทวนความทรงจำ</p>	 <p>เตาถ่าน</p> <p>ที่มา:ภาพวาดจากการทบทวนความทรงจำ</p>
เครื่องใช้ในครัว	 <p>ชามตราไก่</p> <p>ที่มา:ภาพวาดจากการทบทวนความทรงจำ</p>	 <p>ขันเงินปูลาย</p> <p>ที่มา:ภาพวาดจากการทบทวนความทรงจำ</p>

ตารางภาพที่ 2 ตารางแสดง วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ในบ้าน

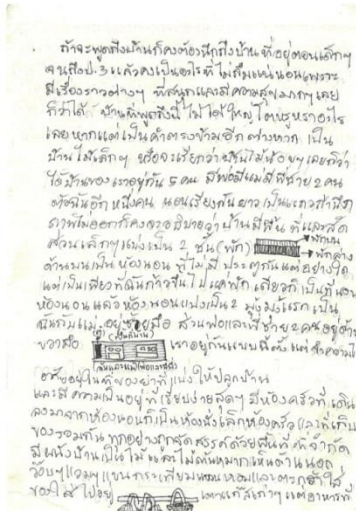
ตัวอย่าง ตารางแสดงวัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ในความทรงจำ		
หมวดหมู่	วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ รูปภาพ/ที่มา	วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ รูปภาพ/ที่มา
ของใช้ในบ้าน	 ตะเกียงโบราณ ที่มา: ภาพวาดจากการทบทวนความทรงจำ	 ไฟฉาย ที่มา: ภาพวาดจากการทบทวนความทรงจำ
ของใช้ในบ้าน	 กรรไกร ที่มา: ภาพวาดจากการทบทวนความทรงจำ	 มีด ที่มา: ภาพวาดจากการทบทวนความทรงจำ
ของใช้ในบ้าน	 เหล็กดัดแบบโบราณ ที่มา: ภาพวาดจากการทบทวนความทรงจำ	 กระป๋อง ที่มา: ภาพวาดจากการทบทวนความทรงจำ

ตารางภาพที่ 3 ตารางแสดง วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ในบ้าน

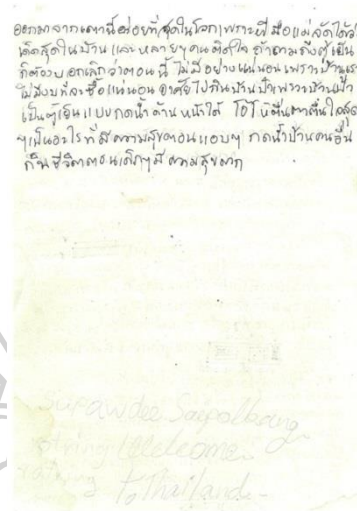
ตัวอย่าง ตารางแสดงวัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ในความทรงจำ		
หมวดหมู่	วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ รูปภาพ/ที่มา	วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ รูปภาพ/ที่มา
เครื่องใช้ในครัว	 <p>ชามลงขาตู้กับข้าว ที่มา:ภาพวาดจากการบันทึกความทรงจำ</p>	 <p>ถาดสังกะสีวาดลาย ที่มา:ภาพวาดจากการบันทึกความทรงจำ</p>
เครื่องใช้ในครัว	 <p>กระชอนกรองกะทิ ที่มา:ภาพวาดจากการบันทึกความทรงจำ</p>	 <p>ที่ขูดใบมะดัน ที่มา:ภาพวาดจากการบันทึกความทรงจำ</p>
เครื่องใช้ในครัว	 <p>กระติบข้าวเหนียว ที่มา:ภาพวาดจากการบันทึกความทรงจำ</p>	 <p>ตะหลิว ที่มา:ภาพวาดจากการบันทึกความทรงจำ</p>

ตารางภาพที่ 4 ตารางแสดง วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ในบ้าน

3.1.2 ขั้นตอนการบันทึก ร่างภาพ จากความทรงจำ

(ก)

(ข)

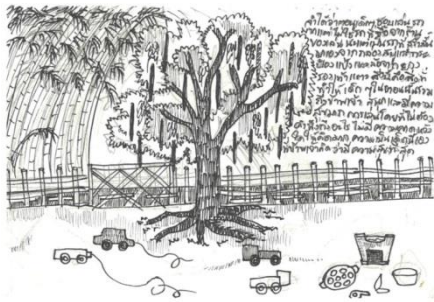

(ค)

(ง)

ภาพที่ 13 (ก) (ข) (ค) (ง) ภาพการบันทึกความทรงจำ

(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

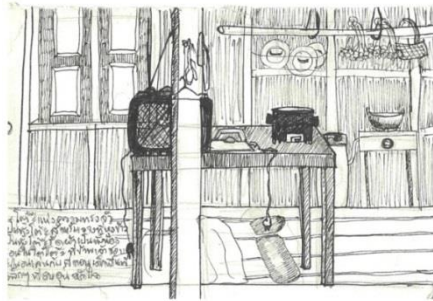

(จ)

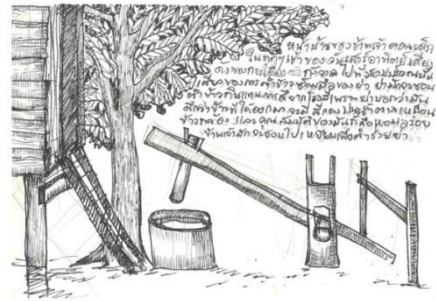

(ฉ)

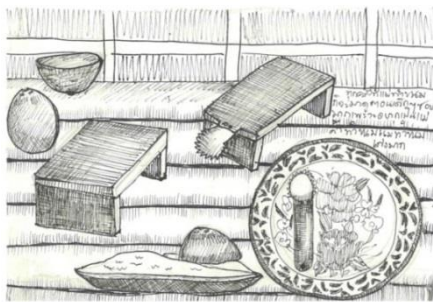
ภาพที่ 14 (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) (ฉ) ภาพการบันทึกความทรงจำ

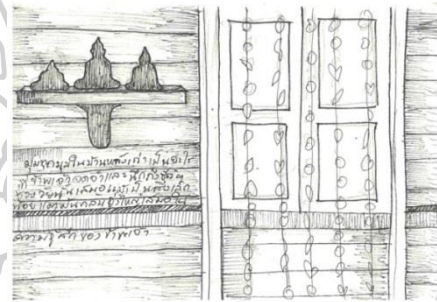
(ก)

(ข)

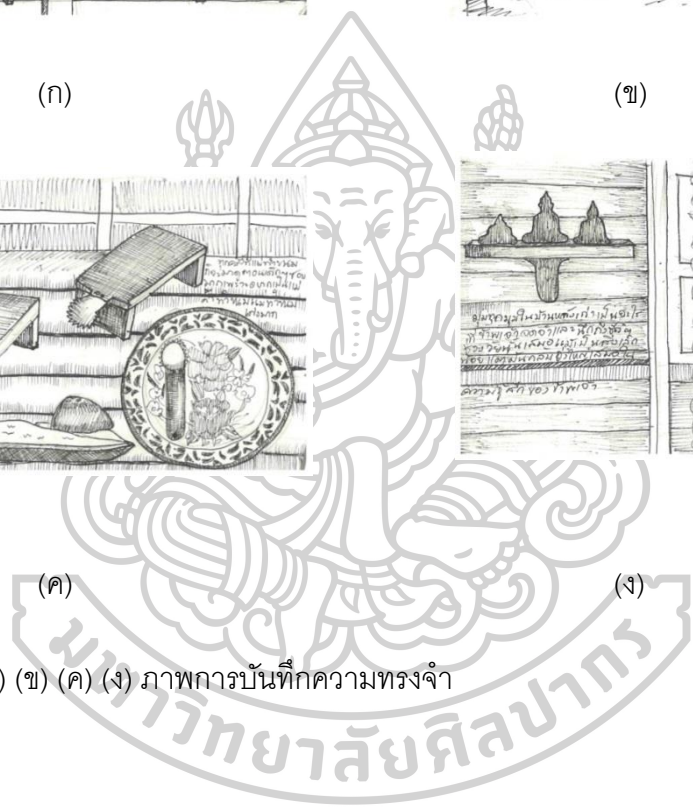

(ค)

(ง)

ภาพที่ 15 (ก) (ข) (ค) (ง) ภาพการบันทึกความทรงจำ

3.1.3 กระบวนการปั้นดินและเผาดินระยะที่ 1

(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

(จ)

(ฉ)

ภาพที่ 16 (ก) ภาพขั้นตอนการขึ้นดินปั้น (ข) ภาพขั้นตอนการปั้นดินและเผาดิน (ค) ขั้นตอนการปั้นดิน (ง) ขั้นตอนการเผาดินสุ่มไฟแบบโบราณ (จ) เครื่องปั้นดินเผาวิธีแบบโบราณ (ฉ) ขั้นตอนการเขียนลายลงสีเพื่อให้งานดูสมบูรณ์

3.1.4 กระบวนการปั้นดินและเผาดินระยะที่ 2

(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

(จ)

(ฉ)

ภาพที่ 17 (ก) ขั้นตอนการปั้นดิน (ข) ขั้นตอนการเผาดินรอบแรกให้เป็นเนื้อบิสกิต (ค) ขั้นตอนการวาดลายลงสีหลังเผาแรก (ง) ขั้นตอนการวาดลายลงสีหลังเผาแรก (จ) ขั้นตอนการวาดลายลงสีหลังเผาแรก (ฉ) ขั้นตอนการเผาเคลือบรอบสอง

3.1.5 กระบวนการปั้นดินและเผาดินระยะที่ 3

(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

ภาพที่ 18 (ก) ภาพขั้นตอนการขึ้นดินแบบเส้นให้เป็นวงกลม (ข) ภาพขั้นตอนการขึ้นดินและปั้นตามรูปทรงที่ต้องการ (ค) ภาพขั้นตอนการเขียนลายลงสีดินปั้นเซรามิก (ง) ภาพผลงานดินเผาเคลือบ

(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

(จ)

(ฉ)

ภาพที่ 19 (ก) ภาพขั้นตอนการปั้นดิน (ข) ภาพการเขียนลายลงสีเครื่องปั้น (ค) ภาพการเขียนลายลงสีเครื่องปั้น (ง) ภาพการเขียนลายลงสีเครื่องปั้น (จ) ภาพการเผาอบแรกให้เป็นเนื้อปี้สกิต (ฉ) ภาพการเคลือบน้ำสลิป

(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

(จ)

(ฉ)

ภาพที่ 20 (ก) ภาพการเผาเคลือบรอบสอง (ข)ภาพผลงานเซรามิก (ค) ภาพผลงานเซรามิก (ง)
ภาพผลงานเซรามิก (จ)ภาพผลงานเซรามิก (ฉ) ภาพผลงานเซรามิก

3.1.6 สรุปเทคนิคการปั้นดินเผา ระยะที่ 1-3

เครื่องปั้นดินเผาเซรามิกนั้นมีความสำคัญกับมนุษย์ และมีปฏิสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของมนุษย์มาอย่างยาวนาน ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ สมัยประวัติศาสตร์ มาจนถึงยุคสมัยปัจจุบัน โดยพบเครื่องปั้นดินเผาเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เครื่องปั้นดินเผา จึงเป็นวัตถุทางวัฒนธรรม (cultural material) ที่บ่งชี้ให้เห็นถึงการดำรงอยู่ของชีวิตมนุษย์ วิถีความเป็นไปตามแต่ละยุคสมัยที่แตกต่างกันออกไป เครื่องปั้นดินเผาจึงเปรียบเสมือนเป็นเครื่องบันทึกความทรงจำ เหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ และมีความเกี่ยวเนื่องทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรม กระทั่งความเชื่อ พิธีกรรม รวมไปถึงเศรษฐกิจ เครื่องปั้นดินเผาจึงมีความสำคัญแทบจะทุกมิติ ถึงแม้ว่าเครื่องปั้นดินเผาจะเป็นสิ่งของเครื่องใช้ในบ้านที่ธรรมดาสามัญของมนุษย์ แต่ถ้าพิจารณาดูให้ดีแล้ว จะเห็นความสำคัญของสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นได้อย่างชัดเจน

เครื่องปั้นดินเผาจึงเปรียบเสมือนสิ่งของสำคัญที่ขาดไม่ได้ และทุกบ้านจะต้องมีต้องใช้ เครื่องปั้นดินเผาจึงมีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกับตัวตนของข้าพเจ้าไม่น้อยทั้ง ทางตรงและทางอ้อม โดยการเลือกเทคนิคนี้ให้อยู่ในงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ มาจากการเห็นพ่อปั้นดินเพื่อเป็นของเล่นให้ตอนเด็ก สิ่งนี้สร้างความทรงจำที่ดีและประทับใจ จึงเป็นตัวกระตุ้นเตือนให้ข้าพเจ้าเลือกเทคนิคปั้นดินแต่จะให้ดินปั้นนั้นคงสภาพและแข็งแกร่งอย่างไร เครื่องปั้นดินเผา เซรามิกจึงเป็นตัวเลือกที่ดีที่สุดและให้ความหมายที่ดี เพราะเครื่องปั้นดินเผาก็เปรียบเสมือนเครื่องบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์และข้าพเจ้าได้เห็นและสัมผัสกับเครื่องปั้นดินเผา ไม่ว่าจะเป็นจากงานชามที่บ้าน หรือแม้แต่เครื่องปั้นดินเผาदानกเวียนของชิ้นชื่อในจังหวัดนครราชสีมาบ้านเกิดของตนเอง ตั้งแต่ยังเด็กและเติบโตที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ มีความสำคัญเกี่ยวเนื่องกับชีวิตและตัวตนของข้าพเจ้าทั้งสิ้น การเลือกและทดลองที่จะทำเทคนิคเซรามิก เครื่องปั้นดินเผาจึงเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าสามารถทำได้ และเทคนิคปั้นดินและเผาดินเป็นศิลปะที่มีเสน่ห์และแตกต่างจากศิลปะประเภทอื่น ๆ ดินที่อ่อนนุ่มแต่เมื่อปั้นเป็นรูปทรงแล้วเผา ก็สามารถแข็งแกร่งและทนต่อความร้อนได้ดี ในขณะเดียวกันก็พร้อมที่จะแตกสลายได้เช่นกันเปรียบเสมือนกับชีวิตมนุษย์ ที่มีช่วงของความเปราะบางอ่อนแอและช่วงเวลาของความเข้มแข็งและมั่นคงได้เช่นเดียวกัน

การปั้นและการเผาเซรามิกในระยะที่ 1

การปั้นในระยะนี้เป็นการปั้นดินโดยการเลือกเนื้อดินที่ไม่ละเอียด เป็นดินจากด่านเกวียน ตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา มาเป็นวัตถุดิบในการปั้นและปั้น วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ในบ้านที่มีอยู่ทั่วไป การปั้นขึ้นรูปทรงตามธรรมชาติของอารมณ์ในขณะนั้น โดยไม่เน้นหรือคำนึงถึงหลักการปั้นเซรามิกเท่าที่ควร ขั้นตอนการเผาดินนั้นหลังจากการปั้นดินให้ได้รูปทรงที่เราต้องการแล้วนั้น รอให้ดินแห้งสนิทและเผาโดยการสุ่งไฟ ซึ่งวิธีการนี้เป็นวิธีการเผาตามแบบพื้นบ้านโบราณ การเผาวิธีนี้จะทำให้เนื้อดินผางานเซรามิกของเราเป็นสีดำ เนื่องจากเขม่าฟืนและถ่านที่สุ่งไปทำให้ดินเกิดปฏิกิริยากำความร้อนเป็นสีดำ จากนั้นข้าพเจ้าจึงวาดภาพลงสีเพื่อให้งานดูสมบูรณ์ตามที่ต้องการ

การปั้นและการเผาเซรามิกในระยะที่ 2

การลงมือปฏิบัติในระยะที่ข้าพเจ้าได้ศึกษาและปรึกษาผู้มีความรู้ทางด้านเซรามิกทำให้ผลงานปั้นและเผาดินในระยะที่ 2 มีความสมบูรณ์และเป็นงานเซรามิกที่ดูร่วมสมัยมากขึ้น รวมไปถึงถูกหลักของการปั้นมากยิ่งขึ้น โดยจะเริ่มนวดดินเพื่อไล่อากาศออกจากดินก่อน เมื่อเราเผาผลงานก็จะไม่เกิดรอยร้าวและแตกเสียหายได้ จากนั้นค่อย ๆ ปั้นรูปทรงด้วยความประณีต การปั้นขึ้นรูปในระยะที่ 2 นี้มีหลากหลายวิธีมากขึ้นทั้งวิธีการขึ้นรูปจากเส้นดินแล้วค่อย ๆ ขดเส้นดินให้เป็นรูปทรงที่ต้องการ แล้วเกลี่ยดิน ตกแต่งรูปทรงให้เรียบเนียน หรือจะเว้นไว้ให้เป็นพื้นผิวก็ได้เช่นกันตามแต่เอกบุคลรูปทรงจากการใช้แบบพิมพ์โดยวิธีการนี้จะทำดินให้เป็นแผ่นด้วยการใช้ลูกกลิ้งให้เป็นแผ่นและขนาดที่เราต้องการก่อนนำดินไปวางบนแบบพิมพ์ที่มีรูปทรงต่าง ๆ แต่ซึ่งงานให้สมบูรณ์ก็จะได้เป็นผลงานเซรามิก หลังจากขึ้นงานแห้งแล้วจึงเผาดินรอบแรกให้เป็นเนื้อปัสกิตและวาดลายลงสีตามแนวความคิดของตนและเคลือบน้ำสลิป และเผาอบที่สองผลงานจึงจะเสร็จสมบูรณ์

การปั้นและการเผาเซรามิกในระยะที่ 3

การปั้นดินเผาดินระยะที่ 3 ไม่แตกต่างจากรอบระยะที่ 2 มากนัก ข้าพเจ้าขึ้นดินอย่างเป็นระบบตามเทคนิคของการปั้นเซรามิกที่ถูกต้องมากขึ้น การขึ้นรูปด้วยมือโดยขึ้นเป็นเส้นดินขดให้เป็นรูปทรงที่เราต้องการและในระยะนี้ได้ทดลองการขึ้นรูปทรงหลากหลายเทคนิคมากขึ้นและมีทั้งใช้แบบพิมพ์จากดินแผ่นหรือการหล่อดิน จากนั้นเมื่อขึ้นงานแห้งก็จะลงสีเขียนลายหรือชุบสีที่ขึ้นงานตามแนวคิดตนเองเทคนิค ในระยะนี้จะเป็นการลง

สีเขียนลาย โดยไม่เผาดินให้เป็นเนื้อปัสกิตก่อนเหมือนการปั้นดินเผาในระยะที่ 2 เมื่อเขียนลายลงสีจากนั้นเผา
ชิ้นงานรอบแรกแล้ว จึงเคลือบน้ำสลิปและเผาชิ้นงานรอบสองจึงเป็นอันเสร็จสมบูรณ์

3.2 ขั้นตอนการนำเอา วัสดุ วัสดุที่เคยมีปฏิสัมพันธ์ในความทรงจำมาประกอบในผลงาน

3.2.1 การลงพื้นที่เพื่อหาวัสดุข้าวของเครื่องใช้ที่เคยมี

(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

ภาพที่ 21 (ก) ภาพการหาวัสดุ วัสดุเพื่อนำมาประกอบในผลงาน (ข) ภาพการหาวัสดุ วัสดุเพื่อนำมาประกอบใน
ผลงาน (ค) ภาพการหาวัสดุ วัสดุเพื่อนำมาประกอบในงาน (ง) ภาพการหาวัสดุ วัสดุเพื่อนำมาประกอบในงาน

การลงพื้นที่เพื่อหาวัตถุดิบของเครื่องใช้ที่เคยมี

ข้าพเจ้ามีความสุขและผูกพันกับข้าวของเครื่องใช้ที่เรียงรายในบ้าน ความทรงจำกับสิ่งของเครื่องใช้ตอนเด็กยังคงทำให้ข้าพเจ้าตราตรึงและประทับใจ เพราะสิ่งของเหล่านี้ต่างมีเรื่องราวและความรู้สึกมากมายกับวิถีชีวิตและการเติบโตของข้าพเจ้า การเลือก วัสดุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้แต่ละชิ้นมาไว้ในผลงาน จึงเป็นตัวบ่งบอกถึงความเป็นตัวตน ที่ข้าพเจ้าเคยพบเจอมาได้เป็นอย่างดี และยังสะท้อนความเป็นไปของชีวิตมนุษย์ สังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ หรือแม้แต่ความก้าวหน้าทางสังคมและเทคโนโลยีได้ด้วยเช่นกัน ข้าพเจ้าได้ลงพื้นที่ บ้านบุกระถิ่น ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นบ้านของตาที่ข้าพเจ้าได้เคยใช้ชีวิตและเติบโตมา ถึงแม้จะไม่ใช่บ้านที่ข้าพเจ้าอาศัยอยู่ แต่ก็เคยใช้ชีวิตและมีความทรงจำที่ดีอยู่ที่นั่นเช่นกัน และสิ่งหนึ่งที่ยังคงหลงเหลืออยู่ คงเป็นความรู้สึกหวนระลึกถึงเหตุการณ์และเรื่องราวต่างๆ ที่ผ่านมา เมื่อมองไปมุมไหนก็เห็นภาพความสุขและไร้เดียงสาของช่วงวัยเด็ก สิ่งของที่อยู่ในงานสร้างสรรค์ชุดนี้ของข้าพเจ้าก็มาจากบ้านหลังนี้และอีกส่วนเป็นของใช้ในบ้านของตนเองที่ยังคงหลงเหลืออยู่ การเชื่อมอดีตกับปัจจุบันเข้าด้วยกันในรูปแบบหนึ่ง การจัดวางแบบหนึ่ง ใช้ข้อมูลจากอดีตถอดออกมาแปลงเป็นดิน (เซรามิก) แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าเรายังยืนอยู่ระหว่างบริบทของความเป็นปัจจุบัน วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ที่สร้างขึ้นและข้าวของที่หลงเหลืออยู่ สภาวะซ้ำซ้อนกันระหว่างอดีตกับปัจจุบันและยังคงจดจำและทรงคุณค่าเสมอ

3.3 การจัดวางและติดตั้งผลงาน

3.3.1 การจัดวางและติดตั้งผลงานในระยะที่ 1

ภาพที่ 22 ภาพผลงานการสร้างสรรค์ชุดถอดรูปความทรงจำผลงานการสร้างสรรค์ในระยะแรก
ขนาดแปรผันตามพื้นที่

การจัดวางและติดตั้งผลงานในระยะที่ 2

ภาพที่ 23 ภาพผลงานการสร้างสรรค์ชุดถอดรูปความทรงจำผลงานการสร้างสรรค์ในระยะที่ 2
ขนาดแปรผันตามพื้นที่

การจัดวางและติดตั้งผลงาน

การนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ในระยะแรกและระยะที่ 2 ได้เรียนรู้และพัฒนาความคิดของตนเองตามลำดับ การติดตั้งผลงานมีรูปแบบหลากหลายทั้งเทคนิค วิธีการ และเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าควรศึกษาเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การดำเนินงานการจัดวางและติดตั้งผลงานในการสร้างสรรค์ เป็นเสมือนได้เรียนรู้และฝึกฝนประสบการณ์ ซึ่งยังไม่มีประสบการณ์แบบหรือลงตัวเท่าที่ควร ผลงานนั้นมีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับความทรงจำส่วนตัว แสดงออกถึงทัศนคติไปจนถึงความคิด ทางด้านเทคนิควิธีการเลือกใช้เทคนิคสื่อผสม เช่น งานไม้ การวาดรูป การปั้นดิน การเผาเซรามิกหรือจัดบันทึก เทคนิคที่หลากหลายนี้สะท้อนความเป็นตัวตน และความทรงจำของข้าพเจ้าที่ผ่านมามากมาย เทคนิคในผลงานจึงเป็นเทคนิคสื่อผสม ผลงานของข้าพเจ้ามีรูปแบบศิลปะร่วมสมัย แสดงออกถึง วิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเชื่อและสภาวะทางสังคมที่ข้าพเจ้าประสบพบเจอมาผ่านการถอดประกอบวัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้

การจัดวางและติดตั้งผลงานระยะแรก

เป็นการจัดวางวัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ที่ถูกสร้างขึ้นและวัสดุ วัตถุสำเร็จที่มีอยู่โดยใช้การจัดวางแบบ เล็ก กลาง ใหญ่ โดยสร้างจุดเด่นภายในงานคือการวาง โต๊ะเพื่อเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงและเล่าเรื่องภายในผลงาน สื่อถึงความเป็นกลางในการนำเสนอความทรงจำ ที่ถูกสร้างขึ้น และจัดวางบนโต๊ะ เพื่อเล่าเรื่องราวโดยมีกล่องลิ้นชักซึ่งเปรียบเสมือนสมอที่ใช้เก็บความทรงจำที่มี และเล่าเรื่องโดยใช้สัญลักษณ์และความรู้สึกส่วนตัวในการจัดวางและติดตั้งผลงาน

การจัดวางและติดตั้งผลงานระยะที่ 2

การติดตั้งผลงานสร้างสรรค์ในระยะที่ 2 เป็นการติดตั้งและจัดวางผลงานที่ไม่แตกต่างจากการติดตั้งระยะแรกมากนัก ข้าพเจ้าใช้ลิ้นชักเป็นตัวบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ในความทรงจำ โดยให้ความหมายของลิ้นชักเป็นเสมือนสมอ ที่เป็นคลังเก็บความทรงจำของตัวข้าพเจ้า มนุษย์มีความทรงจำที่มากมายหลากหลายและแตกต่างกัน ลิ้นชักสมอของแต่ละบุคคล จึงไม่สามารถเหมือนกันได้ ข้าพเจ้าก็เช่นกัน ลิ้นชักสมอของข้าพเจ้านั้นมีเรื่องราวมากมายที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นอยู่ ทั้งที่แจ่มจางและชัดเจน การจัดวางและติดตั้งในระยะที่ 2 นี้จึงมุ่งเน้นแสดงถึงความรู้สึกส่วนตัว และถ่ายทอดในรูปแบบการนำเสนอในลักษณะการติดตั้ง ที่มีทั้งวัตถุที่สร้างขึ้นและวัตถุของเก่าที่มีอยู่ โดยหลักในการจัดวางจะมีทั้งวัตถุสำเร็จที่ใหญ่และเล็กเพื่อให้ผลงานเกิดความสมบูรณ์ โดยการดำเนินเรื่องราวที่บอกเล่าความทรงจำที่มีความสุข ผ่านการจัดวางในลิ้นชักและบันไดบ้าน ขึ้นตอนนี้ข้าพเจ้าใช้ความรู้สึกและสัญลักษณ์นำพาไปโดยยึดโยงกับประสบการณ์ที่เคยพบเจอมาและกรอบแนวความคิดของการสร้างสรรค์ เนื่องจากการติดตั้งผลงานแต่ละครั้งไม่สามารถกำหนดพื้นที่ของการติดตั้งได้ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ข้าพเจ้าต้องการที่จะสร้างพื้นที่และถอดรูปของความทรงจำให้ผู้ชมได้เห็นเข้าใจและตีความตามแต่ประสบการณ์ของเอกบุคคลนั้นพบเจอมาทั้งหมดนี้จึงเป็นเป้าหมายในการจัดวางและติดตั้งผลงานของข้าพเจ้า

3.4 ทักษะที่เกิดขึ้นจากกระบวนการสร้างสรรค์

การจัดวางองค์ประกอบในผลงานเป็นการสร้างพื้นที่แบบอิสระ เพื่อสร้างความรู้สึกละเอียดเหมือนเป็นพื้นที่ในบ้าน วิธีการสร้างพื้นที่ของความรู้สึกละเอียดถึงความรู้มีความสุขของข้าพเจ้าไม่ได้เป็นการจำลองแต่เป็นการจินตนาการและประกอบสร้างขึ้นมา เพื่อให้รู้สึกแบบนั้น รูปทรงของผลงานแต่ละชิ้นเป็นรูปทรงที่สร้างขึ้นจากข้าวของเครื่องใช้สามัญในบ้านที่เราพบเจอหรืออาจหายไป โดยรูปทรงจะเป็นรูปทรงเลขาคณิต มีทั้งวงกลมของจานทรงระบอบของแก้วหรือไฟฉาย ได้ถอดรูปความทรงจำให้เป็นรูปธรรมด้วยการปั้นดินถึงแม้ว่าจะไม่ได้เหมือนจริงทั้งหมดแต่เมื่อเห็นก็จะสัมผัสได้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร ในผลงานจะมี วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ในบ้านที่เป็นวัตถุจริงที่ไม่ได้เกิดจากการปั้นที่ประกอบเข้าไปในผลงานทำให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โทนสีในผลงานจะเป็นสีน้ำตาลของไม้และสีของวัตถุที่ถูกสร้างขึ้น โดยจะใช้สีโทนอบอุ่น เอิวิโทน เพื่อให้เกิดความกลมกลืน และสีของวัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้จริง ๆ เพิ่มเข้ามาในงานช่วยให้เกิดค่าน้ำหนักอ่อน เข้มที่ต่างชนิดกันของวัตถุ เช่น สีไม้ สีของอลูมิเนียม สีของสังกะสี สีของกระดาษ เป็นต้น เกิดเป็นค่าน้ำหนักที่หลากหลายและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ผลงานแต่ละชิ้น ข้าพเจ้าจะใส่รายละเอียดที่แตกต่างกัน เพราะขึ้นอยู่กับ วัตถุ วัสดุ เหล่านั้นคืออะไร ทั้งหมดนี้นำมาประกอบและจัดวางบนพื้นที่ที่จินตนาการและสร้างขึ้น โดยจะจัดวางตามสัญชาตญาณประสบการณ์ความรู้สึกละเอียดของตนเอง เว้นพื้นที่ในงาน เพื่อให้เกิดระยะและขนาดที่สมดุลกันสร้างพื้นที่ให้ดูกลมกลืน สร้างเป็นพื้นที่ของความสุภาพส่วนตัว

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ เป็นการใช้เทคนิคสื่อผสมโดยใช้เทคนิคการปั้นดินเผา ดินเซรามิก การวาด การจมน้ำทึบและการประกอบไม้ เพื่อตอบสนองแนวความคิดของข้าพเจ้า โดยเทคนิคปั้นดินเซรามิก การปั้นรูปทรงของวัตถุต่างๆ ทั้งขนาดเล็ก กลางและเท่าจริง ทำให้รูปทรงมีความหลากหลาย รวมทั้งพื้นผิวที่สร้างให้มีรูปแบบที่แตกต่างกันทั้งพื้นผิวเรียบ พื้นผิวขรุขระ ข้าพเจ้านำเอาเทคนิคเซรามิกมาประยุกต์ใช้และประกอบในผลงานสร้างสรรค์และจัดวางประกอบกับวัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้จริง ๆ โดยการสร้างพื้นที่ให้วัตถุได้มีพื้นที่และที่อยู่เหมือนการประกอบสร้างพื้นที่ในความทรงจำส่วนตัวให้กลับมาในรูปแบบและความหมายใหม่ การตีความแบบใหม่เพื่อต้องการแสดงถึงสภาวะความสุขและความทุกข์ของตนเอง กระบวนการสร้างสรรค์นี้ เป็นการรวบรวมเทคนิควิธีการปั้นดินและเทคนิคอื่น ๆ เพื่อสร้างความรู้สึกละเอียดและจินตนาการให้เป็นพื้นที่อันอบอุ่นและคุ้นเคย

บทที่ 4

การสร้างสรรคและการพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์หัวข้อ “ถอดรูปความทรงจำ” (Memorable Translation) เป็น การสร้างสรรค์ผลงานที่แบ่งออกเป็น 2 ระยะด้วยกัน คือ ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด และผลงานวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด โดยจะวิเคราะห์ผลงานแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์ด้านกายภาพ
 2. การวิเคราะห์ด้านเนื้อหาและความหมายของผลงาน
- โดยมีรายละเอียดของการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ตามลำดับต่อไปนี้
1. วิเคราะห์ผลงานชุดก่อนวิทยานิพนธ์

(ก)

(ข)

ภาพที่ 24 ภาพผลงานชุดก่อนวิทยานิพนธ์ ขนาดแปรผันตามพื้นที่

วิเคราะห์ด้านกายภาพ

ผลงานชุดนี้มีรูปแบบเป็นศิลปะสื่อผสมจัดวาง ที่นำวัตถุ วัสดุเก่ามาประกอบกันให้เกิดรูปทรงหรือเปลี่ยนแปลงบริบทใหม่ เพื่อให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกที่เปลี่ยนแปลงไป รูปทรงในงานจะเป็นรูปทรงที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับว่าเป็นวัตถุ ข้าวของเครื่องใช้อะไร ทำให้ผลงานสร้างสรรค์ของข้าพเจ้ามีรูปทรงที่ครอบคลุมรูปทรงเรขาคณิต ลักษณะพื้นผิวในงานนั้นๆ เช่นกันมีความแตกต่างกันทั้งเรียบและขรุขระ เนื่องจากวัตถุดิบของเป็นสิ่งที่ใช้ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ทำให้สามารถแสดงความเป็นพื้นผิวที่หลากหลายตามฟังก์ชันการใช้งานของวัตถุนั้น ๆ โทนสีในงาน ส่วนใหญ่จะเป็นสีของตัววัตถุ วัสดุ ทั้งหมด ซึ่งข้าพเจ้าไม่ได้เปลี่ยนแปลงทำใหม่ เพราะต้องการแสดงความเป็นสัจจะวัสดุให้ออกมาชัดเจนที่สุด หยิบยกเอาเอาวัตถุ วัสดุเก่า ซึ่งมีสภาพใช้งานไม่ได้แล้วมาประกอบกัน ทำให้ วัตถุ วัสดุแต่ละชิ้นมีความเก่าและมีสนิมในส่วนของเหล็กหรือสังกะสี ข้าพเจ้าจึงเลือกใช้โทนสีที่ดูกลมกลืนกัน เพื่อให้ไม่ให้อายุของวัตถุโดดเด่นจนเกินไป ดังนั้น การเลือก วัตถุ ข้าวของเครื่องใช้แต่ละชิ้นมานั้น นอกจากจะดูความหมายและความเกี่ยวข้องกับ ความทรงจำของตนเองแล้วนั้น จะดูโทนสีและรูปทรงของวัตถุ วัสดุเหล่านั้นด้วยเช่นกัน เพื่อให้ผลงานเกิดความสมบูรณ์ การประกอบกันของวัตถุแต่ละชิ้น เป็นการประกอบสร้าง โดยยังคงยึดโยงความรู้สึกของตนเองที่มีความผูกพันหรือเกี่ยวข้องกับตัววัตถุดิบของเป็นหลัก จากนั้นนำมาประกอบการตามเทคนิควิธีการทางทัศนศิลป์ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงบริบทและหน้าที่ของวัตถุนั้น ๆ เช่นการแยกชิ้นส่วนของโทรทัศน์ การประกอบกรงดักหนูให้เป็นรูปทรงคล้ายปืนโตหรือการทำกระบายกรอกอาหารมาเป็นโคมไฟ เพื่อเปลี่ยนอารมณ์ความรู้สึกและบริบทของวัตถุเหล่านั้น

วิเคราะห์ที่มาและความหมายในผลงานสร้างสรรค์

ผลงานชุดก่อนวิทยานิพนธ์ ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบศิลปะร่วมสมัย จัดวางแบบสื่อผสมและใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายในผลงาน เลือกใช้วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ใน บ้านที่เป็น วัตถุ วัสดุสำเร็จ นำมาประกอบสร้างเป็นรูปทรงใหม่หรือเปลี่ยนแปลงบริบทของวัตถุ การประกอบกันเกิดเป็นรูปทรงใหม่ เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ความทรงจำและมุมมองที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม วัตถุ วัสดุเหล่านั้นเคยมีปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์ร่วม จึงนั่งคิดและทบทวนถึงความทรงจำที่มีต่อวัตถุข้าวของเครื่องใช้ผ่านเรื่องราวต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงบริบทของวัตถุ

วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ยังคงยึดโยงไว้ซึ่งความทรงจำที่ดงามช่วงวัยเด็กส่วนตน งานชุดก่อน
 วิทยานิพนธ์ชุดนี้ มุ่งเน้นการพูดถึงสภาพที่ดำรงอยู่ของวัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ ที่เป็นวัตถุ
 สิ่งของที่หมดสภาพการใช้งานและถูกทิ้งในกองขยะ การหลงเหลือของวัตถุสิ่งของต่าง ๆ บางส่วน
 สมบูรณ์แต่บางส่วนอาจขาดหายไป นำกลับมาประกอบสร้าง ให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกใหม่
 เป็นการตีความวัตถุจากความทรงจำ ในความเป็นปัจจุบันและสร้างสรรค์เป็นผลงาน ซึ่งแตกต่าง
 กับผลงานชุดวิทยานิพนธ์ที่ถอดรูปของความทรงจำและสร้างวัตถุ สิ่งของขึ้นมาใหม่ ในระยะก่อน
 วิทยานิพนธ์มีวิธีการเลือก วัตถุ วัสดุสำเร็จ โดยการลงไปในพื้นที่ร้านขยะ เพื่อดูสิ่งของที่เคยมี
 ประสบการณ์ร่วม ถึงจะไม่ใช่ชิ้นเดียวกัน แต่ก็ยังเป็นวัตถุสิ่งเดียวกันในความทรงจำของตนเอง การ
 มองสิ่งเก่าในมุมมองใหม่จึงเป็นความหมายในผลงานชุดก่อนวิทยานิพนธ์

2. วิเคราะห์ผลงานชุดวิทยานิพนธ์

(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

ภาพที่ 25 (ก) (ข) (ค) (ง) ภาพผลงานชุดวิทยานิพนธ์ ขนาดแปรผันตามพื้นที่

วิเคราะห์ด้านกายภาพ

ผลงานสร้างสรรค์ในชุดวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้านั้น เมื่อสังเกตภาพรวมของชิ้นงานจะเห็นได้ว่ามีลักษณะการจัดวางให้ผู้เข้าไปชมผลงาน ได้เห็นและรู้สึกเสมือนเข้าไปในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งของความทรงจำส่วนตนของข้าพเจ้าที่ผู้ชมอาจมีประสบการณ์ร่วมต่อวัตถุสิ่งของบางชิ้น ที่เลือกและสร้างสรรค์ขึ้นมา ลักษณะผลงานมีรูปแบบเป็นศิลปะร่วมสมัย เทคนิคในการสร้างสรรค์เป็นเทคนิคสื่อผสม รูปทรงในผลงานมีลักษณะภาพรวมเป็นกล่องลื่นซักเป็นสี่เหลี่ยมพื้นผ้าและจัตุรัส แต่เมื่อมองลึกลงไปรายละเอียดจะเห็นรูปทรงที่หลากหลายขึ้นตาม วัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ในบ้านที่มีรูปทรงกลม ทรงกระบอก ทรงสามเหลี่ยมเป็นต้น พื้นผิวในงานจะมี 2 ลักษณะคือ พื้นผิวขรุขระและพื้นผิวเรียบ เพื่อให้ผลงานมีมิติของการมองเห็นและการรับรู้ที่ต่างกัน เกิดความน่าสนใจในงานมากขึ้น จึงเลือกโทนสีน้ำตาลเพราะเลือกใช้วัสดุไม้ในผลงานและใช้วัตถุ วัสดุ ที่สร้างขึ้นด้วยวิธีการปั้นดินเผาเซรามิก เป็นตัวสื่อสารบอกเล่าความหมายและแนวคิดของการสร้างสรรค์ผลงาน ให้มีโทนสีที่ดูอบอุ่น สี เอิฐโทน แต่มีความสว่างขึ้นกว่าลื่นซักไม้ ไต๊ะและบันไดเล็กน้อย เพื่อให้ผลงานดูไม่ตัดกันเกินไป ทำให้ดูอบอุ่นตามแนวความคิดที่วางไว้ เซรามิกส่วนมากจะมีลักษณะ ขึ้นเล็กไปจนถึงขนาดเท่าวัสดุจริง เพื่อให้ผู้ชมได้เข้าไปจดจ่ออยู่กับชิ้นงานเหมือนกับตอนที่ข้าพเจ้าต้องจดจ่อและใช้สมาธิ ความตั้งใจ พยายามปั้นขึ้นมาอย่างบรรจงในแต่ละชิ้น การประกอบจัดวางจึงมีลักษณะที่วางอย่างเรียบง่าย เสมือนบ้านหรือพื้นที่ของความสุข บางชิ้นวางเป็นคู่ บางชิ้นวางกันเป็นกลุ่ม การวางลักษณะนี้เพื่อแสดงถึงความทรงจำของข้าพเจ้าที่มีมากมาย หลากหลายหรือซ้ำกัน ขนาดของผลงานจะเป็นลักษณะการจัดวางตามพื้นที่และไม่เจาะจงหรือไม่สามารถกำหนดพื้นที่ได้การจัดวางประกอบผลงานในแต่ละครั้งจึงไม่ซ้ำกัน

วิเคราะห์ที่มาและความหมายในผลงานสร้างสรรค์

ผลงานในช่วงวิทยานิพนธ์เป็นผลงานที่มีความเปลี่ยนแปลงไป จากชุดก่อนวิทยานิพนธ์ค่อนข้างมาก ในชุดวิทยานิพนธ์นี้ได้หยิบเอาความทรงจำของตัวตน และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในวัยเด็ก ถอดออกมาจากสมอง จากนั้นใช้วิธีการจดบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้นในเส้นเวลาของความทรงจำเลือกวิธีการปั้นดินเผาเซรามิก เพื่อถอดความคิดและความรู้สึกจดจำนั้น ออกมาเป็นรูปธรรมที่สามารถจับต้องได้ ซึ่งจะมีลักษณะเป็น 3 มิติ และ 2 มิติ ทั้งหมดนี้ เพื่อนำพาไปสู่ความทรงจำ ซึ่งวัตถุสิ่งของที่ถูกรูปร่างขึ้นมาต่างมีเรื่องราวและความหมายต่อตัวตนและทัศนะของข้าพเจ้าทั้งสิ้น วัตถุ สิ่งของ สร้างสภาวะความสุขและช่วยให้ลืมความทุกข์ได้ชั่วขณะหนึ่ง การบอกเล่าเรื่องราวในความทรงจำนั้นไม่เพียงผ่านการปั้นเป็นรูปทรงซ้ำของเครื่องใช้ในบ้านเท่านั้น แต่ยังบอกเล่าผ่านวิธี วาดเรื่องราวต่าง ๆ ลงไปในวัตถุที่สร้างขึ้นด้วย เลือกลงใช้ วัตถุ สิ่งของที่เป็นของใช้จริง ๆ ที่ยังคงหลงเหลืออยู่ในรูปแบบของเก่าหรือของที่สะสม เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงและเกี่ยวเนื่องกันระหว่างความเป็นอดีตกับปัจจุบัน ที่เรายังคงอยู่กับความเป็นจริงในปัจจุบัน โดยลินชักนี้ แทนความเป็นที่เก็บสะสมความทรงจำและเป็นส่วนหนึ่งของสมอง เก็บรวบรวมให้ข้าพเจ้าเข้าใจและจดจำสิ่งต่าง ๆ ได้ ในผลงานอาจมีบางชิ้นไม่ได้อยู่ในลินชัก เพื่อแสดงให้เห็นว่าความทรงจำของมนุษย์เรานั้นจะจัดกระจายและมีมากมายอยู่ในชอกลิบไตส์กที่ของสมอง บางครั้งเราอาจลืมหรือจดจำได้พว้าเลือนไม่ชัดเจน ข้าพเจ้าจึงสร้างพื้นที่ของความทรงจำที่แสดงถึงความสุขของตนเองจินตนาการถึงสภาวะที่ไม่ดำรงอยู่ของสิ่งต่าง ๆ ที่เคยมีความสุข บ้านในวัยเด็ก สร้างพื้นที่นั้นขึ้นมาอีกครั้ง เพื่อศึกษาและเข้าใจกระบวนการถอดรูปความทรงจำและ เพื่อให้ผู้ชมได้เข้าไปจดจ่อจมจ่อมกับวัตถุที่สร้างขึ้นในพื้นที่นั้นด้วยกัน

บทที่ 5

สรุป

การศึกษาและค้นคว้าเพื่อสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด ถอดรูปความทรงจำ ทั้งตัว ผลงานศิลปะและงานด้านข้อมูลแนวความคิด ที่มาและการศึกษาทฤษฎีความสุข ทฤษฎีความทรงจำ ทฤษฎีวัตถุ ทำให้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้และเข้าใจความทรงจำ รวมถึงความสุขความทุกข์ของความ เป็นมนุษย์ได้เห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านมารอบตัวที่เกิดขึ้น เป็นประสบการณ์ชีวิตที่ทรงคุณค่า การรวบรวมข้อมูลในการทำผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ เพื่อถอดความทรงจำและประกอบสร้าง ความทรงจำ นั้นขึ้นมาใหม่อีกครั้งด้วยการสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะ

โดยการแสดงออกถึงความสุข ความอบอุ่นของความทรงจำในวัยเด็กด้วยการปั้นดิน เทคนิคนี้มีความเกี่ยวข้องกับตัวข้าพเจ้าเองซึ่งพ่อเคยปั้นดินเป็นของเล่นให้เล่นในวัยเด็กซึ่งมี ความหมายภายในจิตใจ ทั้งยังประกอบวัตถุสำเร็จวัตถุเก่า (ของสะสม) เป็นการสร้างสรรค์ศิลปะ สื่อผสมจัดวาง ผ่านตัวเทคนิคกระบวนการที่เชื่อมโยงกับแนวความคิดและสาระของวัตถุที่ต้องการ นำเสนอโดยเครื่องปั้นดินเผานั้นเป็นเทคนิคที่มีมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเครื่องปั้นดินเผา เป็นวัตถุทางวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงเหตุการณ์และความเป็นอยู่ วิถีชีวิตใน ขณะนั้นได้ เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ช่วยบันทึกความทรงจำทางประวัติศาสตร์ ข้าพเจ้าเลือกปั้น ดินและเผาดิน เพื่อให้ตัวเทคนิคนี้เป็นตัวบอกเล่าเรื่องราวความทรงจำในอดีตที่มีความสุขของ ข้าพเจ้า วิถีชีวิต ความเชื่อ สังคม วัฒนธรรม รวมถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ

วัตถุขาวของเครื่องใช้ที่ถูกปั้นขึ้นนั้น แสดงถึงคุณค่าของเรื่องราวในความทรงจำ ซึ่งวัตถุที่ เลือก นั้นเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับตัวตน นำข้าพเจ้าไปพบกับศักยภาพในตนเอง เนื่องจากเทคนิคเซรา มิกเป็นวิธีการที่ไม่เคยปฏิบัติมาก่อน เทคนิคนี้ทำให้เข้าใจและรู้สึกมีสมาธิทุกครั้ง เมื่อข้าพเจ้าปั้น ดิน การปล่อยใจให้มือพาทางช่วยให้อันพบความสุข ในห้วงอารมณ์ที่เคยเศร้าหมองไม่สามารถ สื่อสารออกมาเป็นคำพูดได้ เป็นเทคนิคที่ช่วยบำบัดความรู้สึกของตนได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิด ปัญญาและความรู้สึกสุขใจ ลดละทิ้งความทุกข์ ความคาดหวังที่ใหญ่ของตนเองที่มีอยู่ในปัจจุบัน ลงได้

อันมีจุดเริ่มต้นมาจากอาการนี้ถึงอดีตและไม่พอใจกับความเป็นปัจจุบัน แม้มีวัตถุ
สิ่งของที่สร้างความสะดวกสบายอยู่รอบตัว แต่เกิดความรู้สึกสภาวะตามไม่ทันจึงโหยหาอดีตและ
สร้างโลกแห่งความสุขในจินตนาการ เกิดเป็นการค้นพบวิธีการลดความทุกข์ ด้วยการนั่งคิดและ
ทบทวนถึงความหลังอันแสนสุขในวัยเด็ก สร้างวัตถุ วัสดุ ข้าวของเครื่องใช้ในบ้าน ที่บอกเล่า
เรื่องราวมิติทางความทรงจำ ที่ยังคงหลงเหลืออยู่หรือหายไป สร้างพื้นที่ความสุขในใจเราให้
กลับมาอีกครั้ง วัตถุจึงเปรียบเสมือนภาพตัวแทนความทรงจำที่มีความสุข โดยเลือกศึกษาเรื่องราว
ในอดีตเพราะมันมีเรื่องราวที่เกิดขึ้นและความเป็นอดีตนั้นส่งผลเกี่ยวเนื่องกับความเป็นปัจจุบัน ใน
เมื่อมนุษย์เราหลีกเลี่ยงความทุกข์ ไม่ได้แต่เรานั้นสามารถสร้างความสุขสมดุได้ ความสุขของ
ข้าพเจ้าจึงถูกหล่อเลี้ยงด้วยความทรงจำ

รายการอ้างอิง

MEALPhotography. "กระแสวนกลับ ในโลกยุคดิจิทัลออนไลน์เจีย ", accessed 2 มีนาคม 2565, accessed from

http://www.mealphotography.com/article/view/68/%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%81%E0%B8%AA%E0%B8%AB%E0%B8%A7%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%9A-%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B9%82%E0%B8%A5%E0%B8%81%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B8%84%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B8%88%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%AD%E0%B8%A5%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B8%AA%E0%B9%81%E0%B8%95%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%88%E0%B8%B5%E0%B8%A2-.html?fbclid=IwAR2oBY0V6Plvr8Al6YXYTEq-pEjy-gAVtNjF44eXG0Y5x8_zrWU5kE579Y.

NAVARRO, TOMAS. **คินสิจิ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์Move Publishing.

RICHARD HELLER GALLERY. "Jokim Ojanen ", accessed 5 มีนาคม 2564, accessed from <https://www.artsy.net/partner/richard-heller-gallery/artists/joakim-ojanen>.

Routledge, Clay. "Why Do We Feel Nostalgia?", accessed 14 สิงหาคม 2564, accessed from https://www.ted.com/talks/clay_routledge_why_do_we_feel_nostalgia/transcript?fbclid=IwAR0ELkm9uC9-34ph1moR0CyKH9OKnE6xG8jiHfvTITNVaHZgxl4Dq1QFzSk.

Shahar, Tal Ben. **เปิดห้องเรียนวิชาความสุข**. กรุงเทพฯ: WeLearn Co.,Ltd.

ไชยันต์ รัชชกุล. **บันทึกอดีตเป็นตัว**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อ่าน.

ณรงค์ฤทธิ สุมาลี. "พิพิธภัณฑ์และความทรงจำ(ออนไลน์)." accessed 27 พฤษภาคม 2564, accessed from <https://museum.msu.ac.th/wp-content/uploads/2015/06/28.pdf>.

ธเนศ วงศ์ยานนาวา. On Happiness(ว่าด้วยความสุข: อะไรคือ 'ความสุข'-'เมื่อกลไกของอำนาจอธิปไตยสั่งให้มีความสุข' สู่ 'ความสุขที่บริโภคไม่ได้' จนถึง 'การแสวงหาความสุขของปัจเจกชนในสภาวะสมัยใหม่'. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมมติ.

นริศา สุมะมานนท์. "Kintsugi' ศิลปะแห่งการแตกร้าว ร่องรอยสวยงามแห่งความบอบช้ำ." accessed 20 ตุลาคม 2564, accessed from <https://urbancreature.co/kintsugi/>.

นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ. "มานุษยวิทยาวัตถุ (Materiality and the Anthropology of Material Culture) ",

accessed 20 ตุลาคม 2564, accessed from

https://www.sac.or.th/portal/th/article/detail/258?fbclid=IwAR1sLwedrYIsL5d_-FF3QWMZopCWYfTSCMjVrzu_3sM62iNPsMoxW1JtUN0.

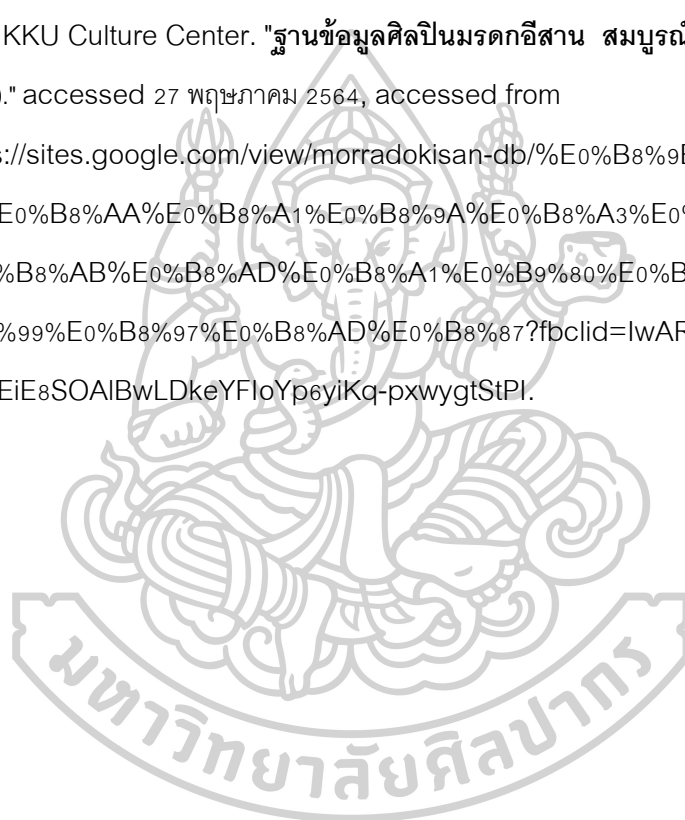
มิวเซียมไทยแลนด์. "พิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมา." accessed 2 มีนาคม 2565, accessed from

<https://www.museumthailand.com/th/museum/Korat-Museum?fbclid=IwAR07TtKJupZFAzjCaOJ21yu7nmk7VvviH7E5sfW54snlLcezL2DFQHGsnYE>.

ศูนย์วัฒนธรรม KKU Culture Center. "ฐานข้อมูลศิลปนิมรดกอีสาน สมบูรณ์ หอมเทียนทอง(จินต

ทัศน์)." accessed 27 พฤษภาคม 2564, accessed from

<https://sites.google.com/view/morradokisan-db/%E0%B8%9B-50/%E0%B8%AA%E0%B8%A1%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%93-%E0%B8%AB%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B8%AD%E0%B8%87?fbclid=IwAR2iCylhuBt4r4WMNdRcOU7EiE8SOAIBwLDkeYFloYp6yiKq-pxwygtStPl>.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวสุภาวดี ไสพลกรัง
วัน เดือน ปี เกิด	08 ตุลาคม 2537
สถานที่เกิด	นครราชสีมา
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	167 หมู่ 5 ตำบลพุดซา ถนนโคกสูง- ขามทะเลสอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30000
ผลงานตีพิมพ์	2560 การประกวดวาดเทิดพระเกียรติฯ ปีที่ 5 “มีพลังงานมีความสุข” กระทรวงพลังงาน กรุงเทพมหานคร 2560 นิทรรศการศิลปะนิพนธ์ “7 องศา” โดยนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ภาควิชาศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2560 หอศิลป์บรมราชกุมารี อาคารศูนย์ปฏิบัติการทัศนศิลป์สิรินธร คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
รางวัลที่ได้รับ	2560 ได้รับรางวัลพระจันทร์เพ็ชร์ ประจำปีการศึกษา 2559 / Silp suit seed 5th 2016 เป็นนักศึกษาผู้ทำกิจกรรมดีเด่นและสร้างคุณประโยชน์แก่มหาวิทยาลัยและสังคม 2560 ได้รับรางวัล ชมเชย การประกวดวาดเทิดพระเกียรติฯ ปีที่ 5 “มีพลังงานมีความสุข” กระทรวงพลังงาน กรุงเทพมหานคร

